

ALUMINIJ

GLAVNA DELOVNEGA KOLEKTIVA TOVARNE GLINICE

LJUDSKA IN ŠTUDIJSKA KNJIŽNICA

62250 P T U J
trg svobode 1

/0

ŠTEVILKA 6

LETNIK XVII

V znamenju obletnic ZKJ in SKOJ

Pred nami sta zopet dva pomembna praznika, katerim gre tokrat vsekakor posvetiti vso pozornost, saj ju praznujemo v znamenju izrednih jubilejnih obletnic ZKJ, SKOJ ter revolucionarnih sindikatov. Gre za dva zelo pomembna praznika tako v

eno izredno pomembno dejstvo. Prav tako namreč 38 let od zgodovinskega julija 1941, ko se je pod vodstvom KPJ in tovariša TITA jugoslovanskim narodom nudila enkratna zgodovinska priložnost, da dokončno izbredejo iz večstoletne podre-

IZ VSEBINE:

- Zvezni sindikati o položaju aluminijeve industrije Jugoslavije, str. 3
- Obisk članov Gospodarske zbornice Slovenije, str. 4
- Aktivnost osnovnih organizacij ZK TGA, str. 5
- Mladinski horuk za pitno vodo, str. 6
- Stoji učilna zidana, str. 11
- Dolgo čakanje, str. 16

okviru SFRJ, kot tudi naše ožje domovine SR Slovenije.

ČETRTI JULIJ — DAN BORCA je velik praznik za vse nas, enako velik pa je za nas Slovence še praznik 22. JULIJ — VSTAJE SLOVENSKEGA NARODA. Teško je obupati spomine za toliko let nazaj, toda zgodovina je zgodovina — in je za vse naše narode zelo pomembna in je potrebno tudi o tem obuditi spomine na tiste težke dni.

Spomnimo se nazaj tistih težkih let pred 38. leti, ko je okupator samo zaradi tega, ker jugoslovanski narodi niso hoteli priznati sramotne izdaje in pristopa k trojnemu paktu, zaslužnjil našo domovino, katero je namerala iztrebiti oz. izbrisati iz geografskega položaja sveta. »BOLJE RAT NEGO PAKT« in »BOLJE GROB NEGO ROB« nam še danes zveni v ušesih ter spominja na takratne hrabre in odločne jugoslovanske narode.

Ob vsem tem je vsekakor potrebno poudariti še

jenosti in, da s tem enakopravno stopijo na lastno pot razvoja, o kateri bi se naj sami odločili.

Te priložnosti, kot vsi še kako dobro vemo, nis-

Predsednik OK SZDL Ptuj Franc Zdravec pojasnjuje zasluge odlikovancev. Foto: K Zorec

mo izpustili, o čemer so se najbolj krepko prepričali vsi tisti, ki so menili, da tak narod nikoli ne more izbojevati tistega za kar se je boril. Zares so se ušтели in čeprav je naša NOB bila za nas draga, saj smo izgubili mnogo najdragocenejših življenj, toda ostali smo zmagovalci in to popolni.

Razumljivo je, da je takšen pogum ter hrabrost za takšen podvig imel le narod, ki nikakor ni trpel suženjstva ter je še kako hudo občutil na lastni koži vse tisto kar prinaša kapitalizem in njegov krivičen sistem za izkoriščanje delavcev. Vsekakor je odveč govoriti o sistemu in o tem

kar se je dogajalo v stari Jugoslaviji in kar so naši narodi trpeli že mnogo prej, čeprav nikoli niso odnehali od prizadevanj, da si dokončno priborijo tudi svojo svobodo.

Kaj se je dogajalo 4. julija 1941, ko je politbiro CK KPJ pod vodstvom tovariša TITA na seji v Beogradu sprejel zgodovinski sklep: »ORGANIZIRATI VSE PRIPRAVE ZA IZVAJANJE OBOROŽENIH AKCIJ, USTANAVLJATI PARTIZANSKE ODREDE, NETITI ODPOR IN PRIPRAVLJATI VSTAJO CELOTNEGA LJUDSTVA«. Že 7. julija je počila prva partizanska puška, 13. julija v Črni gori, 22. julija v Sloveniji, 27. julija v Bosni in Hercegovini ter Hrvaški in končno še 11. oktobra v Makedoniji. Torej so takratni vroči julijski dnevi postali izredno »vroči« tudi za okupatorje, saj se je že takoj videlo, da so vsi razumeli pomemben sklep politburo CK KPJ in vedeli, da je njihov čas le napočil.

Seveda si ne moremo oz. ne smemo misliti, da je tak podvig bil lahak, saj vemo kako je bilo vse or-

Mladi prostovoljci so pripravljani ob vsakem času. Foto: K. Zorec

(Nadaljevanje na 2. str.)

Zasedanja delavskega sveta SOZD

Delavski svet SOZD je na svoji zadnji seji dne 11. 4. 1979:

- potrdil predloženo poročilo o poslovanju SOZD v letu 1978,
- sprejel plan delovne skupnosti SOZD za leto 1979 v predloženi obliki in vsebini s pripombo, da se skupna planska masa zmanjša za nezasedena dela in naloge v prvem polletju 1979,
- odredil pripravo srednjeročnega plana SOZD za obdobje 1981 — 1985 in določil rok predložitve srednjeročnega plana SOZD,
- odredil izdelavo dolgoročnega plana SOZD za obdobje 1986 — 1995 in določil rok predložitve dolgoročnega plana SOZD;

- sprejel popravke predloga spremembe 1. in 2. odstavka 17. člena dogovora o temeljnih družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1976 — 1980,
- sklenil, da se začasno ne uporablja 2. odstavek člena 40 samoupravnega sporazuma o združitvi v SOZD in da se, zaradi zaščite principa enakopravnosti DO pri posamičnem glasovanju v delavski svet SOZD, še dodatno izvolijo štirje delegati iz TOZD TGA ter, da se tak princip odreditve srednjeročnega plana SOZD, uporablja v primeru vsakokratnega mnenja števila TOZD,
- sprejel nekatere sklepe, ki se nanašajo na problematiko prevozov in

- dela delavcev službe AOP IMPOL v računalniškem centru SOZD v Kidričevem,
- pooblastil delovno skupnost SOZD, da v imenu in za račun vseh TOZD, skupaj s strokovnimi službami DO, pripravi in sklene ustrežno pogodbo za skupne počitniške zmogljivosti na Hvaru,
- pooblastil v. d. direktorja SOZD za sodelovanje v razpisni komisiji za kadrovanje direktorja Združenja proizvajalcev in predelovalcev boksita, glinice in aluminija Jugoslavije,
- sklenil, da je za kompletno realizacijo nabav aluminija v okviru sprejetega plana SOZD dolžna skrbeti komisija za marketing.

Beseda urednika

Zares težko je ugoditi vsem bralcem našega glasila, kar pa seveda ne velja le za glasilo DO ampak pride to v poštev tudi pri vseh ostalih časopisih, revijah in podobnem. K temu razmišljanju me je privedlo dejstvo, da so nekateri naši člani kolektiva — bralci menili, da je bila zadnja številka glede na obširnost nekaterih sestavkov bolj nezanimiva kot zanimiva, pa čeprav se je šlo za pomembnost poslovanja naših OZD v okviru občine in podobno.

Mislím, da smo večkrat že povdarjali, da so zanimivi in privlačni krajši sestavki, vendar se mnogokrat ni moč izogniti tudi temu pravilu, ko gre za pomembne dogodke, ki bi pa seveda morali zanimati vse nas. Predvsem, kar se tiče našega poslovanja, saj je dobro, če smo informirani tudi o tem kako poslujejo druge DO v naši občini, kajti mnogokrat se prav izmed naših vrst slišijo mnogi komentarji kako lepo je v drugih DO.

Toliko za uvod naše redne rubrike. Povdarjam le še to, da nam naj naši bralci — člani DO pošiljajo svoje kritične pripombe ob takih in podobnih primerih, saj nam tako še kako pomagajo oblikovati glasilo, kakršnega si najbolj želijo. In ob tem še to, da smo dobili novo delovno moč v okviru naše informativne dejavnosti in, da jo bomo tudi predstavili našim članom DO — bralcem in ostalim.

S tem se nam je namreč pričela uresničevati želja, da dobimo stalno moč, ki bo delala na tem področju. Trenutno zelo skrbno ter pazljivo obdeluje podatke iz prispelih anketnih listov, ki so jih prejeli nekateri delavci v TOZD in DS SS in jih bo posredovala že v naslednji številki »Aluminija«. Sicer pa o vsem kar omenjam obširneje v drugem sestavku v prihodnji številki.

Nikakor ne morem mimo predloga, ki ga je zadnjič predložil novi dober sodelavec IMRE VARJU glede delegatske strani. Ko sem se z njim tudi osebno pogovarjal, mi je obljubil, da se bo več oglašal in tudi po tej plati pomagal našim delegatom, seveda pa ob tej priložnosti pozivamo tudi ostale, da se mu pridružijo in da omenjena rubrika »Pomoč delegatu« resnično zaživi, kot si to prav vsi želimo. Seveda bi radi uvedli še nove rubrike, ki bi za bralce bile zanimive, vendar nam manjka vaših idej in predlogov, razen, če bo kaj nakazala nimula anketa, katere niso vsi vzeli resno. To je dokaz več, da ni med nami večjega zanimanja za naš boljši tovarniški časopis.

Resnično je dejstvo, da pasivne novice niso preveč vzpodbudne, vendar bomo skušali v bodoče odpraviti tudi to največjo oviro sodobnega in hitrega informiranja z uvedbo informatorja ali v kakšni drugačni obliki, vsekakor pa se bomo še naprej potegovali in trudili za to, da se tudi v naši DO uvede razglasna postaja v določenih obratih v TOZD in DS SS, saj bi tako sleherni delavec bil takoj seznanjen z najnovejšo informacijo, ki bi imela še kako pozitivne rezultate na samo naše delo.

Tiha želja o morebitni uvedbi štirinajstdnevnik je še vedno prisotna in skoraj prepričan sem, da bo prej ali slej taka želja tudi uresničena, seveda pa to zahteva tudi več vaše pomoči in sodelovanja z nami v uredniškem odboru. Mnogo je prisotnih problemov o katerih bi nas lahko obveščali oziroma bi poročali preko glasila naše DO. Še vedno smo premalo informirani o delu naše SOZD v okviru UNIAL-a in o tem kako je poslovanje v sosednjem IMPOL-u in seveda v naši TOZD iz Trbovelj. O tem mora biti seznanjen sleherni izmed nas. Glede na resne in zahtevne probleme v samih proizvodnih TOZD v smeri delovne sile in strokovnega kadra bi morali za to pristojni prav tako več poročati in seznanjati ostale, kakšno je naše dejansko stanje in kaj se nam obeta v bližnji bodočnosti, če se bo tako stanje še nadaljevalo. Upam, da bo tudi na to »vročo« temo v vročih dneh le podano pjasnilo in zato do prihodnjic vsem lep pozdrav!

Urednik

Recital mladih ob dnevu mladosti v Moškanjcih. Foto: D. Klanjšek

Dan mladosti v Moškanjcih

V mesecu maju slavimo rojstni dan našega voditelja in predsednika Jugoslavije, tov. TITA. V ta namen prirejajo povsod po Jugoslaviji velike svečanosti. Tako je bilo letos tudi v Moškanjcih pri Ptuj, kjer je bila centralna proslava v počastitev meseca mladosti.

Bili smo priča zares veličastni manifestaciji mla-

dih iz ptujske občine. Program je bil izredno dobro pripravljen. Nastopili so mladi umetniki in recitatorji iz gimnazije, ptujskega garnizona in učenci osnovnih šol. Skratka mladi so pripravili veličastno manifestacijo.

V program pa so bili vključeni tudi planinci, taborniki in člani aerokluba Ptuj, ki so pripravili

li pravi letalski miting. Na tej svečanosti so podelili tudi priznanja najboljšim mladincem, organizacijam in društvom; prav tako pa je bilo podeljenih nekaj državnih priznanj. Na svečanosti je spregovorila predsednica OK ZSMS Ptuj, Dragica Voda.

Danilo Klanjšek

V znamenju obletnic ZKJ in SKOJ

(Nadaljevanje s 1. strani)

ganizirano oz. ustvarjeno v stari monarhiji. Moč in želja po svobodi sta bili močnejši in sta zato tudi zmagali v resnično neenakem krvavem štiriletnem boju v snegu in mrazu in vročini in gladi.

TEGA RES NE SME-MO NIKOLI POZABITI, predvsem še v nenehnem izpopolnjevanju na po-

dročju LO in DSZ. Ko torej v polnem zagonu izgradnje naše samoupravne socialistične Jugoslavije proslavljamo 4. julij — dan borca ter 22. julij kot dan vstaje slovenskega naroda, se zamislimo nad minulimi dogodki ter se spomnimo dveh pomembnih mejnikov, ki sta za naše narode v tem času, ko slavimo pomembne obletnice KPJ, SKOJ ter na-

ših revolucionarnih sindikatov, bila izredna in zmagoslavna. Nadaljujmo to začrtano pot z vsemi prizadevanji za boljši in lepši jutri.

V imenu UO vsem bralcem, njihovim svojcem in vsem sodelavcem ter poslovnim partnerjem srečno praznovanje!

France MEŠKO

Zvezni sindikati o položaju aluminijске industrije Jugoslavije

O položaju aluminijске industrije Jugoslavije sem že pisal v našem časopisu »Aluminij« v januarski številki letošnjega leta. V tej številki sem opisal položaj aluminijске industrije od rudnikov boksita, preko proizvodnje glinice do proizvodnje aluminija. Naj spomnim bralca, da je položaj al. industrije v Jugoslaviji izredno problematičen in da, razen predelovalne industrije in TGA Kidričevca, so vse ostale delovne organizacije, v tem celotnem kompleksu, končale lansko leto z velikimi izgubami. Tudi prognoza za letošnje leto je nespremenjena in se v večini delovnih organizacij pričakujejo izgube v poslovanju. Osnovni razlogi za sedanje stanje so zastajanje razvoja na področju rudarstva, preforsirani razvoj na področju glinice ter zaostajanje razvoja na področju izgradnje kapacitet primarnega metala. Nadaljnji razlogi so še 20 — 30 % višji materialni stroški za proizvodnjo aluminija v Jugoslaviji v primerjavi z ostalo al. industrijo v svetu ter izredno neugodni finančni pogoji za izgradnjo kapacitet na področju aluminija, glinice in boksita, to je na področju dejavnosti, ki je kapitalno izredno intenzivna, kar pomeni, da je potrebno za eno tona aluminija vlagati ogromna sredstva.

Iz navedenih razlogov in z željo, da se sanira sedanje stanje, smo predstavniki al. industrije Jugoslavije, preko naše poslovne skupnosti v Beogradu, izdelali vrsto analiz in študij o sedanjem položaju in možnosti njegove rešitve ter iste posredovali vsem zveznim in republiškim organom. Tako je v okviru republike Slovenije formirana posebna grupa delavcev, sestavljenih iz predstavnikov republiških institucij in delovnih organizacij, ki od meseca marca intenzivno dela na iskanju dolgoročnih možnosti izboljšanja položaja al. industrije v Sloveniji, vključujoč tudi modernizacijo in rekonstrukcijo naših kapacitet. Tudi v federaciji je zvezni izvršni svet imenoval posebno grupo, sestavljeno iz zveznega komiteja za enegretiko in industrijo, zveznega sekretariata za tržišče in splošne gospodarske zadeve, zveznega zavoda za cene, zveznega sekretariata za finance, Gospodarske zbornice Jugoslavije, zveznega zavoda za družbeno planiranje, interesne skupnosti za ekonomske odnose z inozemstvom, ki so pripravile analizo položaja al. industrije, o kateri je razpravljajal zvezni izvršni svet na svoji seji 24. maja ter sprejel določen program ukrepov in priporočil.

Ravno tako se je v istem času intenzivno vključil v reševanje položaja al. industrije Zvezni odbor sindikata delavcev proizvodnje in predelave metala, ki je izredno kvalitetno analiziral položaj delavcev v al. industriji ter v zelo poglobljeni razpravi, ki je bila 8. junija v Beogradu, sprejel določena stališča in zaključke. Te razprave, ki se je nanašala na reševanje družbeno ekonomskega položaja delavcev v proizvodnji in predelavi boksita, glinice in aluminija Jugoslavije, sva se udeležila s predsednikom tovarniške konference sindikata naše delovne organizacije tov. Manzera Ivanom. Na tej seji smo proučili aktualna vprašanja družbeno ekonomskega položaja delavcev ter ugotovili, da so doseženi veliki pozitivni rezultati in to zlasti v jačanju sistema samoupravljanja, samoupravnega sporazumevanja, združevanja dela in sredstev ter jačanju vloge neposrednega proizvajalca v procesu odločanja, koriščenja kapacitet v proizvodnji, na področju zmanjšanja normativnih potroškov, povečanju proizvodnje in produktivnosti, v razvoju sistema delitve in ustvarjanja dohodka itd. Seveda pa ob naštetih pozitivnih rezultatih obstoja tudi cela vrsta faktorjev, ki zavirajo hitrejši razvoj na področju produkcijskih odnosov in to zlasti:

- v ne dovolj samoupravnem dogovorjenem razvoju te industrije v državi, neracionalnem investiranju in nizkem nivoju tehnološke zaokroženosti izgrajenih kapacitet v vseh fazah
- v počasnem prehajanju od prakse kupo-prodajnih odnosov med TOZD na nivoju SOZD-a in med delovnimi organizacijami v smislu dohodkovnih odnosov reprodukcijske celote. Še vedno dominirajo klasični kreditni odnosi pri realizaciji programov razvoja in ne sporazumi o združevanju dela in sredstev.
- V stalnem porastu cen osnovnih materialov in energije, v veliki preizkušnji s krediti za investiranje na relativno kratek rok odplačevanja in visoke obrestne mere.

No osnovi navedenega ter analiz in s ciljem ustvarjanja pogojev za izboljšanje družbeno ekonomskega položaja delavcev v industriji aluminija je Zvezni odbor sindikatov delavcev proizvodnje in predelave metala, na razširjeni seji osvojil naslednja stališča in naloge:

- do konca tekočega planskega obdobja pod-

vzeti vse potrebne ukrepe, da bi se planirani cilji razvoja v celoti realizirali. Zaradi tega se sindikat zavzema, da se na sektorju investicij insistira na prioritetenem vlaganju v razvoj in dokončanje kapacitet primarne proizvodnje v al. industriji, kar bo doprineslo k ublažitvi nastalih dispoporcev med kapacitetami za proizvodnjo surovin in predelovalnimi kapacitetami. V zvezi z ustvarjenimi rezultati tekočega razvoja je potrebno,

ložaja al. industrije. Pod skupnimi aktivnostmi so mišljene vse tiste aktivnosti, ki jih vrši sindikat ter ostali družbeno politični in samoupravni ter strokovni činitelji v produkcijskem procesu. — Zvezni odbor sindikatov smatra, da je nujno poleg samoupravnih sporazumov o reguliranju medsebojnih odnosov med proizvajalci in predelovalci boksita, glinice in aluminija v Jugoslaviji, pristopiti izdelavi in usvajanju samoupravnih sporazu-

Iz livarne

mov, s katerimi se bodo regulirali odnosi v razvoju z vsemi, ki sodelujejo v reprodukcijski verigi proizvodnje, prometa in potrošnje proizvodov te industrije.

- Za uspešno ustvarjanje nalog na jačanju in razvijanju procesa neposrednega odločanja je posebnega pomena kritična ocena rezultatov v razvoju samoupravnih odnosov, za katero so zadolžene osnovne organizacije zveze sindikatov v vsaki temeljni organizaciji s tem, da se ugotovijo konkretne naloge za nadaljne aktivnosti na tem planu. Sindikat mora biti iniciator povezovanja v DO v smislu Zakona o združenem delu, posebno pozornost pa mora posvetiti razvoju sistema delitve sredstev za osebne dohodke na osnovi rezultatov dela, stimuliranju inovatorstva in večjem vrednotenju osnov za teške pogoje dela.
- Zvezni odbor sindikata ugotavlja, da je povečanje produktivnosti dela in efikasnosti

skupnega gospodarjenja eden od osnovnih kvalitativnih pogojev izboljšanje ekonomskega položaja TOZD in družbeno ekonomskega položaja delavca. V tem smislu je potrebno jasno določiti naloge organizacije zveze sindikatov in ostalih subjektivnih sil na področju primerjave podatkov med delovnimi organizacijami v Jugoslaviji in na ta način ugotoviti kaj je posledica slabega dela, organizacije dela v DO in kaj dejansko predstavljajo zunanji faktorji. Na notranjem planu programa aktivnosti so še naslednje naloge:

- izboljšanje kvalifikacijske strukture zaposlenih, zmanjšanje stroškov materiala in energije po toni proizvoda, zmanjšanje vseh oblik izostajanja z dela, povečanje stopnje koriščenja razpoložljivih kapacitet, izboljšanje pogojev za odmor in rekreacijo delavcev, izboljšanje pogojev dela, zaščite na delovnem mestu in izboljšanje pogojev na področju stanovanjskih razmer delavcev.
- Zvezni odbor podpira zahteve in iniciative, da veliki potrošniki el. energije, kamor spadajo elektrolize aluminija, morajo imeti ugodnejše pogoje cene el. energije v odnosu na druge potrošnike, kar mora biti predmet posebnih samoupravnih sporazumov in dogovorov v okviru republike. Ravno tako Zvezni odbor sindikata podpira prizadevanja al. industrije Jugoslavije, da odgovorni zvezni in republiški organi proučijo možnost znižanja carinskih dajatev na uvozu opreme osnovnih in reprodukcijskih materialov, nadalje da se omogočijo investicije po nižji obrestni stopnji in daljšem roku odplačila kreditov. Priporočila Interesni skupnosti za ekonomske odnose s tujino, da prouči možnost boljših rešitev izvoznih stimulacij. Priporočila Gospodarski zbornici Jugoslavije in republiškim izvršnim svetom, da v sodelovanju z jugoslovanskimi železnicami prouči možnost ugodnejših pogojev transporta domačih boksitov ter priporočila izvršnim svetom in interesnim skupnostim, da proučijo možnost zmanjšanja davkov iz dohodka in osebnih dohodkov delavcev proizvajalcev boksita, glinice in aluminija.

Milan Krajnik, dipl. oec.

Naše podjetje so 24. maja obiskali člani GZS, ki jih je vodil predsednik tov. VERBIČ. Obiska so se udeležili še: predsednik Splošnega združenja črne in barvaste metalurgije in livarn Slovenije tov. KUNC s sodelavci, predsednik Medobčinske gospodarske zbornice za Podravje tov. POGRAJC ter predstavniki SOZD UNIAL, DO IMPOL, DO Mariborska livarna.

Razgovori so potekali s ciljem — doseči sporazumevanje, ki naj omogoči vsklajene reprodukcijske odnose v proizvodnji in predelavi aluminija.

Predstavniki SOZD UNIAL, DO Impol, DO Mariborska livarna in naše DO so goste seznanili s problematiko poslovanja in razvojnih usmeritev aluminijske industrije Slovenije, pri čemer so bili izpostavljeni dohodkovni odnosi, samoupravna organiziranost in razvojne usmeritve TGA Kidričevo ter v primarni in sekundarni predelavi. Podana je bila ugotovitev da, ne uresničujemo planskih postavk iz dogovora o temeljnih plana SRS za obdobje 1976 — 1980 — **proizvodnja 63.000 t primarnega aluminija v TGA in 10.000 t sekundarnega aluminija v IMPOLU in MLM — ne bo dosežena.** Pravtako so bili izpostavljeni nekateri skupni problemi aluminijske industrije Jugoslavije: prodajne cene, cene osnovnih surovin, cene električne energije, stroški taks in carin. Za TGA pa so značilni še stroški, ki nastopajo vsled tehnične in tehnološke zastarelosti.

Predstavniki vseh treh delovnih organizacij so nakazali kratkoročne rešitve — z ukrepi na nivoju TOZD, DO, SOZD, republike in države. Rešitve so kratkoročnega značaja in ne predstavljajo bistvenih premikov v prihodnje. Potrebno je opredeliti dolgoročni razvoj aluminijske industrije z vidika celotnega slovenskega gospodarstva in izdelati poglobljene analize, ki naj pokažejo medsebojno odvisnost primarne proizvodnje aluminija in predelave ter ostalih panog gospodarstva.

Razreševanje razvojne usmeritve v Sloveniji poteka v treh smereh:

a) Pripravlja se študija »Aluminij v slovenskem gospodarskem prostoru«, ki dosega znanstveno oceno pomena aluminija v slovenskem gospodarskem prostoru, oblikovanje aluminijskega kompleksa kot povezano proizvodnje, finalizacije, prometa in znanstvenega — raziskovalnega dela na osnovi dohodkovnega odnosa z izdelavo srednjeročnih

in dolgoročnih programov razvoja TGA in IMPOL ter program razvojnih usmeritev celotnega aluminijskega kompleksa.

b) Začasna komisija Izvršnega sveta SR Slovenije obdeluje nalogo »Razvojne usmeritve aluminijske industrije v SRS«. Pripravljeni sta dve ločeni gradivi na podlagi katerih bo izdelan končni povzetek. Po proučevanju in prikazu ustreznih alternativ se bodo oblikovali ustrezni ukrepi ekonomske politike do aluminijskega kompleksa.

c) Opraviti razgovore z vsemi potencialnimi potrošniki aluminijskih livarskih zlitin in aluminijskih polproizvodov. Na razgovorih se naj precizirajo njihove potrebe, želje in obliko sodelovanja. Svobodno se morajo opredeliti ali so za primarno in sekundarno proizvodnjo aluminija pripravljene združevati sredstva in pod kakšnimi pogoji. Za razpravo je pripravljen Samoupravni sporazum o združevanju dela in sredstev za modernizacijo elektrolize v TGA in za izgradnjo kapacitet za predelavo sekundarnega aluminija.

Na koncu razgovorov so bili sprejeti naslednji

sklepi:

1. Pri utemeljevanju celotnega programa razvoja aluminija v Sloveniji je potrebno izhajati iz razvojnih usmeritev in možnosti predelovalne industrije na bazi aluminija. Pri tem mora biti cilj predelava aluminija v izdelke visoke stopnje finalizacije.
2. V okviru SZ črne in barvaste metalurgije in livarn Slovenije se je treba dogovoriti za osnovne kriterije razvoja proizvodnje aluminija in njene predelave. Hkrati je potrebno dogovoriti čvrste obveze o skupnem razvoju in v naslednjem srednjeročnem obdobju TGA Kidričevo je že pripravila razvojni koncept proizvodnje aluminija, ki temelji na podrobni analizi aluminijskih kompleksov v svetu in SFRJ in na ocenjenih potrebah domačih porabnikov.
3. Ocenjena materialna bilanca aluminija izkazuje večje potrebe od proizvodnih možnosti, s čimer niso zagotovljeni reprodukcijski viri za

(Nadaljevanje na 5. str.)

Foto: Mohorič

Na VII. redni seji Občinske konference KZS Ptuj, ki je bila 19. 4. 1979, je bil sprejet dogovor, da se oblikujejo delovne skupine pri konferenci. Pri tem gre za novo metodo dela komunistov ptuj-ske občine, ki bi naj povečala akcijsko organiziranost konference kot prvo odgovorno za delo osnovnih organizacij z njenega področja.

Ta metoda dela mora postati redna praksa; naloga delovnih skupin je redno vzdrževanje kontaktov z osnovno organizacijo zveze komunistov, preverjanje uresničevanja sprejetih sklepov in stališč, spremljanje idejnopolitične situacije v osnovnih organizacijah ter »prenašanje« pobud, mnenj in stališč na občinsko konferenco ZKS.

Kot prva naloga delovnim skupinam je postavljena zadolžitev, da delovna skupina v mesecu maju in juniju obiše osnovno organizacijo ZK za katero je zadolžena ter skupaj oceni idejnopolitično stanje in akcijsko sposobnost organizacije po naslednjih vprašanjih:

1. Organizacija in kadrovska krepitev OO ZKS.

2. Idejnopolitično usposabljanje — program usposabljanja, teme za obdelavo.
3. delovanje ZK v DPO, samoupravnih organih in delegatskem sistemu.
4. Odgovornost ZKS pri uresničevanju ljudskega odpora in družbene samožaščite.
5. Metode dela, komuniciranja, informiranja od višjih organov do OO ZKS in povratne informacije.

Za naše osnovne organizacije ZKS po TOZD in DS SS TGA so zadolženi naslednji tovariši iz občinske konference ZKS Ptuj:

- Doplihar dr. Cvetko, predsednik SO Ptuj,
- Knežević Milan, sekretar OK ZKS Ptuj in
- Mlakar Janko, predsednik Občinskega sind. sveta Ptuj.

Imenovani tovariši so že opravili prve razgovore v naših osnovnih organizacijah. Vsebina razgovorov je obsegala do sedaj navedene teme s tem, da se je v razpravi govorilo tudi o naslednjih vprašanjih:

- pri politiki ekonomske stabilizacije je potrebno priti v združeno delo in družbenopolitične skupnosti ter ostale asociacije s točno določenimi nalogami, zadolžitvami, odgovornostjo in izdelano kontrolo realizacije,
- OO ZK se počasi izgublja v vseh mogočih problemih, vse premalo časa ji ostane zase in za probleme TOZD,
- ko govorimo o problemu štednje glede kadrovanja, pozabljamo na administracijo, ki se širi v vseh sredinah,
- V TGA Kidričevo verjetno ni več ničesar, kar je bil dogovor, da se izboljša; ostalo pa je le pri dogovorih, ker se sprejeti sklepi ne realizirajo,
- medtozdovski odnosi so slabi, ni sankcij za drugega, za redno delo ne ostane možnosti normalnega dela, odnosi so slabi, kar se kaže v rezultatu odhajanja kadra, od glavnega navzdol, nismo pripravljene nikogar kaznovati,
- v TGA se vse bolj stagnira z OD, kar se še posebej kaže v razliki med gospodarstvom in negospodarstvom, kljub slabim pogojem dela smo vse bolj na »repu« z OD,
- delegacije SIS niso živile radi preobširnega gradiva in ni je službe v TGA, ki bi pomagala pri obdelavi sprejetih materialov; enako velja za Zbor združenega dela SO Ptuj,
- člani ZK se morajo močneje angažirati v podružljanju LO in DS,
- člani ZK so aktivni v eni ali več organizacijah, le nekaj jih je takih, ki jih je treba vključiti,
- informiranje moramo permanentno izpopolnjevati, v zadnjem času je storjen korenin korak z namestitvijo referenta za informiranje, kar se že kaže v izdaji »NOVIC«, realizirati je potrebno dolgoletno željo po ozvočenju tovarne, s čemer bi bil vzpostavljen tekoči odnos do informiranja,
- vaje SLO v TGA imajo odziv med delavci, ki so pripravljene nanje in z discipliniranostjo razumejo pomen in potrebo teh...

To je le nekaj vsebinskih misli ob razpravah o delu OO ZK v TGA — delovna skupina si bo vsakakor ustvarila sliko življenja vsake OO ZK, s svojimi stališči in pomočjo pa

pomagala tudi kritično oceniti vsa tista področja, kjer bo potrebno narediti korak naprej.

VM

Padli so braneč svobodo

Takole, z bombo v roki in z močnimi pestmi so se naši borci borili za našo svobodo. Foto: Franjo Hovnik

Ob bližnjem prazniku — dnevu borcev, ki ga vsako leto praznujemo 4. julija, v spomin na vse žrtve okupatorja in vse grozote vojne, ko je za naš čas, našo svobodo padlo na bojnih poljanah širom naše tedaj, pred več kot 34 leti kar 1.700.000 Jugoslovancev. Bodisi, da so padli kot borci z orožjem v roki, ko so branili svoj narod in svojo zemljo ali da so darovali svoja življenja kot talci, bili drugače fizično iztrebljeni v raznih zloglasnih taboriščih širom zaslužnjene Evrope.

Okupator tedaj ni prizanesel ne starcem, ne ženam, ne otrokom. Zgodovina ne bo mogla nikoli izpisati težavnih dni skupnega boja vseh, ki so darovali svoja življenja, kajti s pogumom in drznostjo so dokazali, kako se je bilo treba boriti za prostor pod soncem. Prav gotovo ne zato, da bi o njih pisala zgodovina ampak so svoje življenje darovali zato, ker so ljubili svojo domovino in svoj narod. Kljub terorju, streljanju talcev, upor ni bil nikdar zatrt.

Kot drugod, so tudi v naši delovni organizaciji borci NOV še vedno v prvih vrstah za napredek naše delovne skupnosti, za boljše medsebojne odnose in so stember prenekatere družbeno-politične aktivnosti. Dejstvo je, da je borcev vedno manj. Zato pa bo naša mladina nadaljevala svojo in našo revolucijo. In ob našem borčevskem prazniku naj morda zapišemo še samo to. Kdor bo spoznal zgodovino domovine, jo bo ljubil, kajti iz ognja in pepela, iz krvi in solz se je rojevala nova Jugoslavija.

FRANJO HOVNIK

Obisk članov Gospodarske zbornice Slovenije

(Nadaljevanje s 4. str.)

vse potrošnike. Zato je potrebno, da se o razvojnem konceptu izrečejo porabniki in si s sofinanciranjem dolgoročno oskrbijo potrebni reprodukcijski material. Koncept SS o združevanju dela in sredstev je že pripravljen.

4. V sedanji fazi je potrebno ugotoviti dejanske potrebe predelovalcev in pripravljenost s dolgoročno povezanost s slovenskimi proizvajalci aluminija in polizdelkov.

SZ črne in barvaste metalurgije in livarn Slovenije bo v prvi polovici junija organiziralo sestanek predelovalcev aluminija. Posredovano bo gradivo:

- a) Povzetek razvojnega programa z materialno bilanco aluminija
- b) Predlog za osnutek SS o združevanju sredstev in dela.

5. — Pri dodelavi razvojnega programa je potrebno poiskati tudi dolgoročneje po-

vezave z dobavitelji surovin, za kar se bo poleg investitorja SZ in GZS angažirala tudi MGZ za Podravje. Ob surovinski povezavi naj se zadovoljujejo dolgočorni interesi poslovnega partnerja in njegove regije.

— Slične oblike sodelovanja so možne z deželami v razvoju zaradi omejenih možnosti domače surovinske osnove.

— Usklajen razvojni program naj vključi optimalno kapaciteto in lokacijo proizvodnje sekundarnega aluminija z organizacijo ustrezne mreže zbiranja odpadkov.

6. Vsled monokulturne proizvodnje aluminija in velikega števila delovnih invalidov bodo zbornice in SZ pomagale poiskati ustrezne proizvodne programe za žensko delovno silo in invalide.

VM

Mladinski horuk za pitno vodo

Kot vemo, so se v začetku junija širom po Sloveniji pričele mladinske delovne akcije. Tako je tudi v Dornavo prispela prva izmena petih brigad, kolikor jih bo letos delalo na območju Haloz in Slovenskih goric.

Ze uvodoma zapišimo, da bo letos sodelovalo v MDA blizu 6000 brigadirjev, ki bodo v 600.000 delovnih urah opravili delo vredno 44 milijonov dinarjev. Samo na našem, to je ptuj-skem območju bodo mladi z žulji svojih rok ustvarili oziroma opravili delo v vrednosti dva milijona dinarjev.

Mladi bodo med drugim kopali jarke za primarni

vodovod od Dolane do Cirkulan, v dolžini cca 8,5 kilometra. Poleg tega bodo sodelovali pri gradnji razdelilne vodovodne postaje v Juršincih ter pomagali še pri drugih delih, med drugim tudi v sami Dornavi, kjer je sicer sedež MDA. Prvi so prišli brigadirji iz Črnomlja in Moste-Polje pri Ljubljani.

V naslednjih izmenah bodo na našem območju delali mladi iz Izole, Nove Gorice, Brežic, Bežigrada, Kočevja, Šentjura, Radovljice, Radelj in Sevnice. Skupno bo delalo 550 brigadirjev in brigadirjk. Letos je na tem območju že peta delovna akcija mladih.

Velja zapisati, da MDA ni samo delo na trasi, na širitvi vodovodnega omrežja na območju Haloz in Slovenskih goric, pač pa tudi tovarištvo, izobraževanje, spoznavanje krajev, ljudi in običajev.

MDA je torej velika šola samoupravljanja na delovišču in potem še na drugih področjih udejstvovanja. In ne nazadnje, mladi se tako med drugim tudi seznanijo z zgodovino in revolucijo. Obiskujejo tečaje, obiskujejo delovne kolektive, kulturne prireditve in ne nazadnje, skrbijo tudi za lastno kulturno in zabavno življenje.

FRANJO HOVNIK

Takole so mladi v lanskem letu vihteli lopate, krampe na terasi v Juršincih. Foto: Franjo Hovnik

20. JUNIJ - DAN CIVILNE ZAŠČITE

Kot je znano je 20. junij z zveznim odlokom razglašen za dan civilne zaščite. Glede na izredno pomembno vlogo civilne zaščite tako v miru kot v vojni smo se tudi mi odločili, da se le nekoliko podrobneje seznanimo z dejavnostjo civilne zaščite ter splošno o njeni veliki vlogi.

Ker vse več govorimo o družbeni samozasčiti, nikakor ne moremo tudi mimo civilne zaščite kot neolčljivega dela družbene samozasčite. Organiziranje in uresničevanje civilne zaščite in družbene samozasčite je ena izmed poglavitnih nalog družbenopolitičnega sistema ter dejavnik v razvoju socialističnih in samoupravnih odnosov. S tem, ko uresničujemo naloge civilne zaščite in družbene samozasčite, s svojo ustavno in samoupravno pravico prevzemamo kot delavci in občani KS v svojem kraju tudi veliko odgovornost za zaščito naših družbenih vrednot. To vse pa nas logično zavezuje, da razvijamo in krepimo civilno zaščito ter vse njene komponente za uspešno delovanje tako v slučaju naravnih katastrof ali nesreč (spomnimo se ob vsem le katastrofalnega potresa v bratski republikli Črni gori, ko je civilna zaščita resnično opravila svoj zrelostni izpit), neposredne vojne nevarnosti ali celo morebitne vojne.

Prav zaradi vsega navedenega mora biti civilna

zaščita kvalitetno organizirana in pripravljena tako v industrijskih središčih, kot v bivalnih sredinah in v sleherni krajevni skupnosti. Tudi pri nas v delovni organizaciji kot tudi v naši krajevni skupnosti izredno dobro deluje civilna zaščita in mirno lahko trdimo, da so njeni pripadniki izredno dobro izurjeni v vseh pogledih opravljanja nalog civilne zaščite, da so dobro opremljeni in, da je kar je še najbolj pomembno njihova moralna zavest na veliki višini. Čeprav bo

sicer v času, ko boste brali ta sestavek ta dan že za nami in tudi velika vaja civilne zaščite, ki je bila organizirana prav ob tem pomembnem dnevu civilne zaščite na pomožnem stadionu v Kidričevem, pa vseeno vsebina sestavka ni izgubila svojega velikega pomena.

Zavedamo se, da moramo krepiti tudi našo civilno zaščito, ki ima velike naloge in zahtevne posege ob raznih elementarnih nesrečah, katastrofah in morebitni neželjeni vojni. Ko govorimo o oprem-

ljenosti ter odgovornih nalogah civilne zaščite mislimo seveda predvsem na opremljenost enot civilne zaščite, graditev zaklonišč in zaklonilnikov, preventivno protipožarno zaščito, organiziranje samopomoči in vzajemne pomoči vseh povsod tam kjer živimo in delamo.

Razumljivo je, da je za dobro delovanje civilne zaščite nujno potrebno imete tudi dobre in kvalitetne kadre ter je prav temu vprašanju potrebno nenehno posvečati veliko pozornost, kar pa v na-

šem primeru lahko ocenimo samo pozitivno. To še najbolj vedo tisti, ki sami aktivno sodelujejo in so bili tudi vključeni v mnoge tečaje in podobno ter so vsi v celoti tudi opravili potrebne izpite.

Preverjanje sposobnosti in pripravljenosti enot civilne zaščite se vrši na več načinov in dobro nam je vsem znano, da prav te enote redno sodelujejo na vsakoletnih vajah v TOZD v naši DO ali na območju KS in celo občine. Morda je pomembno še to, da je množičnost ena glavnih odlik civilne zaščite, zato ni odveč povdariti, da v civilni zaščiti morajo obvezno sodelovati vsi moški od 16. do 60. leta starosti ter vse ženske ob 16. do 55. leta starosti. Dobro delovanje civilne zaščite ima poleg praktičnih koristi tudi pozitiven psihološki učinek, ker v delavcih in občanah krepi pričnanje, da jih nobena stvar ne more presenetiti in da bodo v morebitnih izrednih dogodkih učinkovito zaščiteni.

Čeprav je dan civilne zaščite za nami, pa so naše naloge, ki izvirajo iz nalog civilne zaščite nenehno vse zahtevnejše in jih zato tudi nenehno krepimo. Krepimo našo civilno zaščito na slehernem koraku saj bodo naši uspehi tako še mnogo bogatejši!

Z vaj civilne zaščite TGA pod naslovom »Pripravljeni ob vsakem času«. Foto: K. Zorec

Z otvoritve samostojne razstave fotografij Stojana Kerblerja v razstavnem paviljonu »Dušana Kvedra« v Ptuj. Kerbler je pod naslovom »Naši otroci« razstavil fotografije na to temo. Razstavo je otvoril tov. Stanko Lepelj. Razstava, ki je bila posvečena dnevu mladosti in mednarodnemu letu otroka je bila odprta od 25. maja do 7. junija letos.

Foto: Srdan Mohorič

Otroštvo

Na pobudo urednika našega tovarniškega lista »Aluminija« v »Besedi urednika«, bom v par besedah predložil mojo zamisel o obliki »Delegatska stran« v časopisu »Aluminij«.

Osnova bi bila: predstaviti naše delegate v sliki in besedi. Tukaj se ne bi bilo potrebno držati vrstnega reda. Uredniški odbor bi se dogovoril, da se v vsaki ali v vsaki drugi številki tovarniškega glasila predstavi delegata ali skupino delegatov, potem pa se opravi še krajši razgo-

v skupščinskem sistemu (občinskih, republiških in v zvezni skupščini).

Misel za »predstavitev delegata v sliki in besedi« se mi je porajala, ker imamo v zadnjem času precej novih delavcev, pretežno mladih in se med seboj še ne poznamo. Slika bi pomagala v toliko, da spoznamo delegata. V raznih prispevkih v časopisih, radiu ali na televiziji smo lahko zasledili, da ko se je spragalo, če poznate svojega delegata, je v največ primerih bil odgo-

Fant 3

DELEGATSKA STRAN

vor z njim oziroma z njimi.

Vemo, da je delegatski sistem precej razvejan in prisoten na vsakem koraku. Tako imamo naše delegate n.pr.: v samoupravnih interesnih skupnostih, v raznih komisijah (občinskih, republiških itd.), so člani raznih teles in odborov. Potem so še tu delegati

vor negativen. Potem je še tu ta problem, katerega sem že omenil v članku »Organizirana pomoč delegatu«.

Prosim delegate, če imajo kakšno boljše zamisel za rubriko »Delegatska stran«, naj to sporočijo uredniku ali uredniškemu odboru.

Imre Varju

Otrok

Kako smo poslovali?

Iz tabele I in II je razvidno, kako smo poslovali v mesecu maju 1979. Indeks 1979/1978 prikazuje odnos dosežene proizvodnje napram proizvodnji v istem obdobju lanskega leta.

I. DINAMIKA PROIZVODNJE — indeksi fizičnega obsega

TOZD	Stroškov. mesto	Predlog osnut. plana 1979		DOSEŽENO				INDEKS			
		Maj	I-IV	Maj 1978	I-IV 1978	Maj 1979	I-IV 1979	6:4	7:5	6:2	7:3
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
A. TOZD TOVARNA GLINICE											
1. Izluženo	8.143	48.409	10.337	47.845	9.563	50.879	93	106	117	105	
2. Kalcinirano	8.693	48.582	11.211	49.678	10.551	50.664	94	102	121	104	
B. TOZD PROIZVOD. ALUMINIJA											
3. Elektroliza A	1.734	8.442	1.758	8.454	1.765	8.395	100	99	102	99	
4. Elektroliza B	2.116	10.303	2.118	10.332	2.177	10.295	103	100	103	100	
5. Anodna masa	2.242	11.108	2.424	11.353	2.467	11.928	102	105	110	107	
C. TOZD PREDELAVA ALUMINIJA											
6. Livarna skupaj	4.102.510	20.233.486	4.023	19.629	4.178	19.847	104	101	102	98	
E aluminij	280	807	319	1.938	344	1.338					
Al formati	1.983	7.382	1.753	7.775	2.046	9.670					
Drogi za kline	9	44	—	—	6	65					
Tokovodniki	0,510	2,486	—	—	—	10					
Gnetne zlitine	310	2.611	391	2.334	167	1.258					
Livarske zlitine	1.435	8.290	1.478	7.128	1.433	6.746					
Predzlit. skupaj	175	1.097	82	457	182	760					
— za prodajo	98	597	—	—	84	421					
— za last. porabo	77	505	—	—	98	339					
Predel. oz. pretaplj.	85	414	—	—	239	718					
Skupna proizvodnja livarne	4.187	20.647	4.023	19.629	4.417	20.565	110	105	105	100	

TOZD tovarna glinice

Maja smo proizvedli 9.563 ton Al hidrata, ker je za 1.420 ton več kot smo planirali in 774 ton manj kot maja lanskega leta. Tudi kalcinirane glinice smo proizvedli več kot smo planirali (1.858 ton več), glede na lani za je za 660 ton manjša pro-

izvodnja kalcinirane glinice.

Poraba najvažnejših surovin je pri lugu za 27% in pri pari za 2% višja kot je planirana v osnovah za plan, poraba električne energije pa je za 13% nižja.

TOZD proizvodnja aluminija

V elektrolizi A smo v maju proizvedli 1.765 ton el. aluminija, kar je za 31 ton ali 2% več kot je bilo planirano in za 7 ton več kot lani. V elektrolizi B je dosežena proizvodnja v primerjavi na plan in glede na isto obdobje lanskega leta večja za 3% (plan — 61 ton več, lani — 59 ton več). Proizvodnja elektrolitskega aluminija v obeh elektrolizah je v obdobju od januarja do maja nižja od planirane za 55 ton ali 1%.

Dosežena proizvodnja anodne mase je v primerjavi na plan večja za 225 ton ali 10%, prav tako v primerjavi z istim obdobjem lanskega leta (43 ton ali 2%).

Doseženi normativi so v temeljni organizaciji Proizvodnja aluminija višji kot so postavljeni v osnovah za plan, odstopanja so pri porabi anodne mase (hala A in B 1%) in električne energije — v hali A 12%, hale B — 25%.

TOZD predelava aluminija

V livarni smo v mesecu maju proizvedli 4.178 ton livarniških proizvodov, kar je za 76 ton oz. 2% več kot smo planirali in za

155 ton več kot lani. Proizvodnja te temeljne organizacije je v obdobju I-IV za 2% nižja od planirane.

II. PRIKAZ PORABLJENIH SUROVIN NA ENOTO PROIZVODA

Na 1 tono proizvoda	Predlog osnutka plana 1979	Doseženo v maju	I - IV	Indeks	
				3:2	4:2
1	2	3	4	5	6
1. TOZD TOVARNA GLINICE					
Al hidrat — Al₂O₃					
— boksit	2,627	2,629	2,618	100	100
— Na OH	0,0948	0,14473	0,12040	153	127
— Para	3,0419	3,27384	3,10073	108	102
— El. energija	359,208	326,173	311,229	91	87
2. TOZD PROIZVODNJA ALUMINIJA					
Hala A					
— glinica	1,920	1,92016	1,92105	100	100
— anodna masa	0,580	0,59336	0,58483	102	101
— kriolit in Al fluorid	0,070	0,07598	0,06869	109	98
— El. energija	17,856	17,964	18,025	101	101
Hala B					
— glinica	1,920	1,91984	1,91992	100	100
— anodna masa	0,560	0,56736	0,56493	101	101
— anodna masa	0,560	0,56736	0,56493	101	101
— kriolit in Al fluorid	0,070	0,05748	0,05263	82	75
— El. energija	17,155	17,164	17,560	100	102
Anodna masa					
— petrolkoks	0,671650	0,66301	0,66992	99	101
— katranska smola	0,338015	0,34761	0,34069	103	101
— El. energija	145	133	129	92	89

Žica

Zakon o sistemu družbenega planiranja in o družbenem planu SR Slovenije

Skupščina SR Slovenije je na svoji seji dne 6. 12. 1978 obravnavala in sprejela predlog za izdajo zakona o sistemu družbenega planiranja in o družbenem planu SR Slovenije. Naročila je predlagatelju — Izvršnemu svetu Skupščine SR Slovenije, naj pri pripravi osnutka zakona upošteva pripombe, stališča in predloge dane na sejah zborov in skupščinskih teles in sicer: odbora za stanovanjsko-komunalna vprašanja in varstvo okolja zbora združenega dela, odbora za urbanizem, stanovanjsko-komunalna vprašanja in varstvo okolja zbora občin, odbora za družbenoekonomске odnose, odbora za družbenopolitični sistem družbenopolitičnega zbora ter zakonodajno pravne komisije.

Osnutek republiškega zakona ureja v okviru pravic in dolžnosti republike sistem družbenega planiranja in družbeni plan SR Slovenije. Ob pripravi osnutka republiškega zakona pa je bilo potrebno ugotoviti, katere sestavine oziroma segmente temeljev sistema družbenega planiranja, določene z zveznim zakonom, je nujno potrebno obdelati in razvijati dlje kot je to storjeno v zveznem zakonu, ter katera vprašanja in odnose, ki so v zveznem zakonu urejeni le kot najnujnejša izhodišča in temelji sistema, je potrebno v republiškem zakonu celoviteje obdelati oziroma konkretizirati z ustreznimi določbami.

Osnutek republiškega zakona sloni na izhodiščih kot jih določa zvezni zakon. Z družbenim planiranjem usklajujejo delavci, organizirani v samoupravnih organizacijah in skupnostih, odnose v proizvodnji in družbeni reprodukciji, zlasti odnose pri ustvarjanju, pridobivanju, razporejanju in uporabi dohodka ter določajo pogoje za razvoj materialne podlage dela in za zadovoljevanje svojih osebnih, skupnih in splošnih družbenih potreb.

Nosilci planiranja so, v samoupravne organizacije in skupnosti, združeni delavci. Njihove potrebe in interesi v združenem delu in v družbi kot celoti oblikujejo, na dohodkovni

podlagi in v okviru dohodkovnih odnosov, motive in cilje planiranja.

Družbeno planiranje je zasnovano kot metoda, način in sredstvo:

- za usklajevanje odnosov v razvoju gospodarstva in materialnih odnosov v celotni družbeni reprodukciji in v njenih posameznih delih;
- za obvladovanje stihijskega delovanja urga in neenakomernosti v razvoju proizvodjalnih sil in drugih dejavnikov družbene proizvodnje;
- za usklajevanje in usmerjanje medsebojnih družbenoekonomskih, socialnih in drugih samoupravnih odnosov in interesov združenega dela in posameznih delov združenega dela.

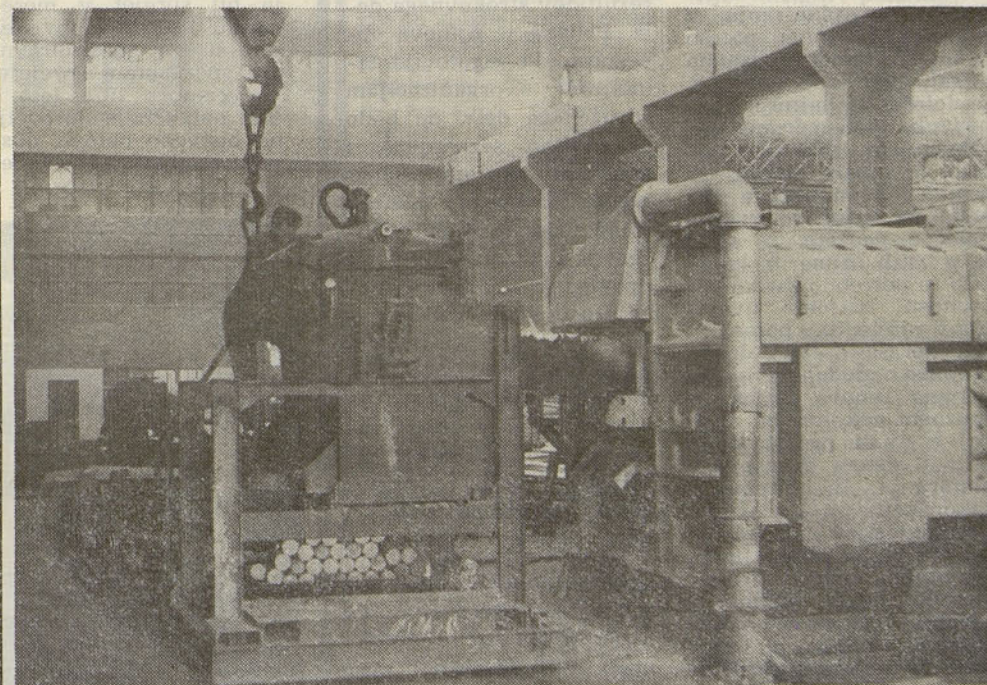
Zato z družbenim planiranjem v samoupravnih organizacijah in skupnostih ter družbenopolitični skupnosti delavci, delovni ljudje in občani zavestno in organizirano usklajujejo odnose v družbeni reprodukciji, zlasti odnose pri pridobivanju dohodka, razpolaganju z dohodkom in uporabi sredstev in s tem usmerjajo družbeni razvoj ne samo na gospodarskem, temveč tudi na socialnem in prostorskem področju v skladu s skupnimi cilji in interesi vseh udeležencev planiranja. Pri tem morajo upoštevati ustavne določbe o enotnem jugoslovanskem trgu, pa tudi zakonitosti razvoja samoupravne socialistične družbe in socialistične blagovne proizvodnje. Pri določanju ciljev in interesov, ki jih uresničujejo z družbenim planiranjem, so delavci, delovni ljudje in občani dolžni opirati se na znanstvena spoznanja in na njih temelječe razvojne možnosti.

Nosilci družbenega planiranja so delavci, delovni ljudje in občani v temeljnih in drugih organizacijah združenega dela, samoupravnih interesnih skupnostih, krajevnih skupnostih in drugih samoupravnih organizacijah in skupnostih ter v druž-

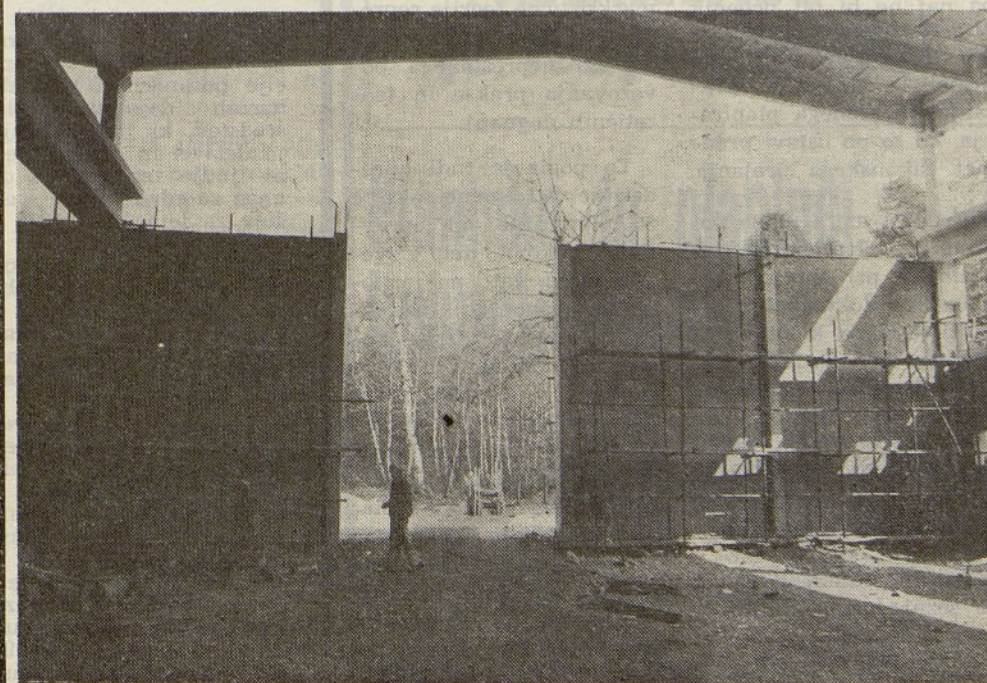
(Nadaljevanje na 10 str.)

Livar

Polnjenje livarniške peči

Gradnja

Zakon o sistemu družbenega planiranja in o družbenem planu SR Slovenije

(Nadaljevanje z 9. str.)

benopolitičnih skupnostih, ki uresničujejo pravico in dolžnost planiranja tako, da sklepajo samoupravne sporazume o temeljnih planov družbenopolitičnih skupnosti, da sprejemajo te plane in ukrepe za njihovo izvajanje.

Glede na to, da republika z zakonom ureja sistem družbenega planiranja, z zveznim zakonom pa so nekateri temelji sistema dokaj podrobno urejeni, se določenim najnujnejšim ponavljanjem oziroma povzemanjem zveznih določb, ni moglo izogniti. V osnutku republiškega zakona so nekatere zvezne določbe povzete, in sicer le v tistih primerih, ko je bilo to potrebno zaradi celovitosti, oziroma uvajanja v razčlenitev posameznih vprašanj, tako da so vsebinsko dodelane in izpeljane osnove, zajete v zveznem zakonu, da skupaj z njimi predstavljajo celovit sistem družbenega planiranja in dimenzije zakonskega urejanja. Predlagatelj namen je bil, da bi bil zakon jasan, razumljiv in da bi kot sistemski zakon (skupaj z zveznim zakonom) predstavljal podlago in izhodišče za nadaljnjo razdelavo in razčlenitev odnosov v sistemu družbenega planiranja s samoupravnimi splošnimi akti. Zakon pa naj ne bi bil učbenik niti priročnik za planiranje, temveč naj bi z njim urejali le odnose in vprašanje družbenega planiranja, ko so po ustavi predmet zakonskega urejanja.

Opredeliti mora vlogo posameznih subjektov ter postopke pri sprejemanju planskih dokumentov — do tiste mere, ki bo zagotavljala, da bodo lahko nosilci planiranja upoštevali specifične razmere in jih opredelili v svojih samoupravnih splošnih aktih, izhajajoč iz zveznega in republiškega zakona.

Izmed sedmih poglavij, se seznanimo s petim:

— Peto poglavje obravnava načelna vprašanja metodologije planira-

nja; strokovne službe za planiranje, raziskovalno delo v zvezi s planiranjem ter informacijske osnove za planiranje.

V tem poglavju je določena odgovornost poslovnih, upravnih in strokovnih organov za strokovnost in objektivnost rezultatov strokovnega dela. Podana je njihova obveznost, da zagotovijo temeljnim organizacijam združenega dela, da bodo pravočasno seznanjene z analizami razvojnih možnosti, ki delavcem v temeljnih organizacijah združenega dela nudijo celovit vpogled v objektivne zakonitosti in okviru razvoja. Po drugi strani je opredeljena obveznost samoupravnih skupnosti, da obravnavajo in upoštevajo strokovne analize pri pripravi svojih planskih gradiv, zlasti smernic.

V okviru teh določb je tudi podana funkcija metodologije planiranja, ki mora prispevati k sočasnosti in kontinuiteti planiranja ter tako k skladnosti tokov družbene reprodukcije na podlagi marksistične teorije reprodukcije. Nastajati mora na podlagi neprestanega povezovanja prakse in teoretičnih dognanj.

To poglavje tudi opredeljuje strokovne službe za planiranje, ki opravljajo strokovno delo v zvezi s plani, zato pa je potrebno zagotoviti ustrezne delovne in druge pogoje in opredeliti njihovo funkcijo v statutih oziroma samoupravnih sporazumih. Nosilci planiranja morajo imeti za opravljanje strokovnih zadev planiranja svoje strokovne službe, lahko pa določene strokovne naloge poverijo tudi drugim strokovnim raziskovalnim organizaci-

(Nadaljevanje na 11. str.)

Delovanje skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja Slovenije

V juliju 1977. leta so delavci v združenem delu na podlagi zakona o temeljnih sistema družbenega planiranja in zakona o družbenem planu Jugoslavije sprejeli samoupravni sporazum o temeljnih plana skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja v SR Sloveniji za obdobje 1976 — 1980 ter srednjeročni plan razvoja skupnosti za to obdobje.

S planskimi dokumenti so bili začrtani temeljni cilji in naloge skupnosti. Z aneksom št. 1 k samoupravnemu sporazumu, ki je bil sprejet v mesecu marcu 1978. leta in aneksom št. 2 k samoupravnemu sporazumu, sprejetem v decembru 1978. leta, so bile natančneje opredeljene bistvene naloge, obseg programa in njegova vred-

števana osnovna izhodišča, ki jih je sprejela skupščina skupnosti, dopolnjena pa so z izhodišči za leto 1980. To pa so predvsem: usmeritve in konkretne naloge, ki izhajajo iz analize uresničevanja plana razvoja skupnosti za obdobje 1976-1980 v letih 1976, 1977 in 1978, smernice družbenega plana razvoja SR Slovenije za obdobje 1976-1980 oziroma resolucija o politiki družbenega plana za obdobje 1976-1980 v letu 1979, ki zadeva gibanje zaposlenosti, rast realnih osebnih dohodkov in druge pomembne elemente, hitrejše povečanje števila uveljavcev pokojnin v zadnjih dveh letih tega srednjeročnega obdobja, in sicer po stopnji 3,3% v letu 1979 in po stopnji 3,4% v letu 1980, nespremenjen obseg

Za obdobje 1976 — 1978 je značilna nizka rast skupnega števila uveljavcev pokojnin kot najpomembnejše kategorije. Stopnja rasti števila uveljavcev pokojnin, kot je bila predvidena s srednjeročnim planom, ter bistveno nižja od gibanj v prejšnjih dveh srednjeročnih obdobjih (poprečne stopnje rasti: 1966 — 1970 — 4,6%, 1971 — 1975 — 3,2). Počasnejša stopnja rasti in sicer 2,1% v prvih treh letih srednjeročnega obdobja je bila zato, ker so se v tem obdobju upokojevale predvsem manj številne generacije, rojene med prvo svetovno vojno in zdesetkane v drugi svetovni vojni.

Pričakovana demografska gibanja kažejo, da bo število uveljavcev pokojnin v zadnjih dveh letih tega srednjeročnega obdobja naraščala nekoliko hitreje, tako da bo znašala v tem srednjeročnem obdobju poprečna stopnja rasti 2,6%.

Samoupravni sporazum o temeljnih plana skupnosti in družbeni plan SR Slovenije določata, da se bo v srednjeročnem obdobju 1976 — 1980 višina pokojnin sproti prilagajala gibanju poprečnih realnih oziroma nominalnih osebnih dohodkov zaposlenih delavcev v območju SR Slovenije. To pomeni vsakoletno usklajevanje pokojnin za odstotek povečanja nominalnih osebnih dohodkov.

Za prva tri leta tega srednjeročnega obdobja je značilna relativno visoka stopnja rasti nominalnih osebnih dohodkov, realnih osebnih dohodkov kot tudi življenjskih stroškov.

Pri oceni realizacije finančnega načrta za leto 1979 so upoštevani podatki zavoda za statistiko o gibanju osebnih dohodkov, opredeljenega v družbenem planu razvoja SR Slovenije za obdobje 1979 — 1980, za leto 1979 pa kažejo dosedanja gibanja, da bo stopnja rasti teh elementov tudi višja od predvidenih stopenj v resoluciji o politiki uresničevanja družbenega plana za to leto.

Takšna družbenoekonomska gibanja pa vplivajo na višino valorizacije pokojnin in drugih denarnih dajatev, ki naj ohranijo življenjski standard upokojevcem.

Skladišče

nost, osnovna izhodišča in vrednotenje dogovorjenega obsega, način valorizacije posameznih vrst denarnih dajatev, višina sredstev, ki jih združujejo delavci in drugi delovni ljudje ter viri in osnove za združevanje sredstev za leta 1978, 1979 in 1980.

Skupnost je v tem obdobju v skladu z družbeno sprejetim načelom o kontinuiranem planiranju sproti sprejemala in analizirala uresničevanje planskih dokumentov.

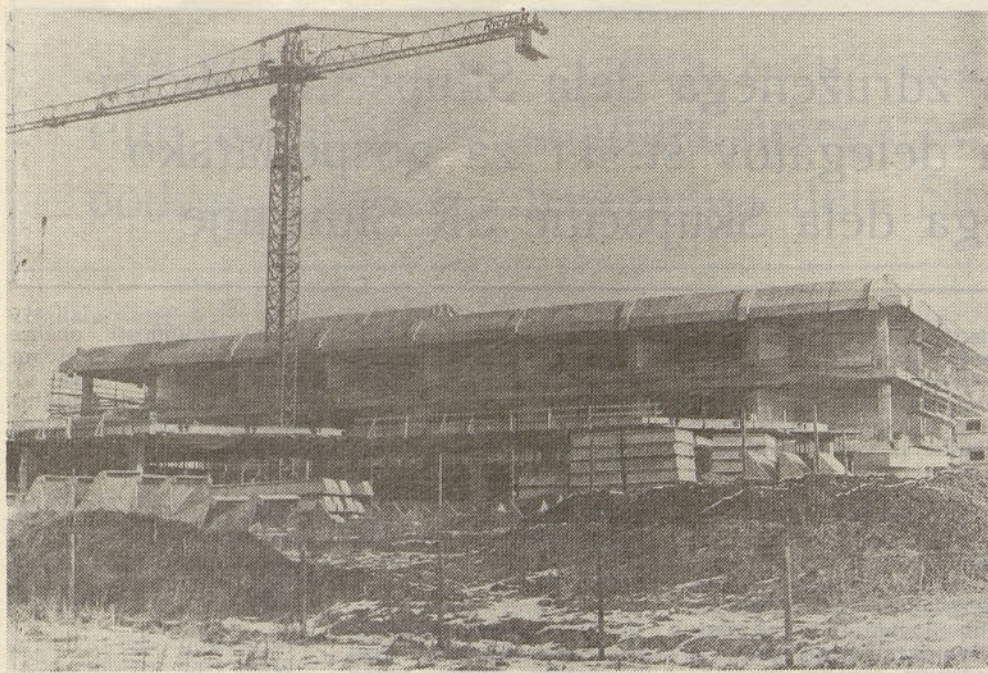
Izhodišče za oceno uresničevanja srednjeročnega plana skupnosti v letih 1979 in 1980 temeljijo na uresničevanju osnovnih programskih ciljev in nalog v letih 1976, 1977 in 1978, ki so opredeljene v samoupravnem sporazumu o temeljnih plana skupnosti za obdobje 1976-1980 ter v planu razvoja skupnosti za to obdobje. Poleg tega so za leto 1979 upo-

pravilno zavarovancev in upokojevcem in hitrejša rast dohodkov za rehabilitacijo invalidov zaradi zagotavljanja boljših materialnih pogojev za prekvalifikacijo in zaposlovanje delovnih invalidov.

Na višino odhodkov skupnosti za uresničevanje pravic zavarovancev in upokojevcem vplivajo predvsem naslednji elementi:

- obseg pravic
- gibanje števila uveljavcev posameznih pravic,
- gibanje nominalnih osebnih dohodkov in življenjskih stroškov kot podlaga za valorizacijo posameznih denarnih dajatev.

V skladu z dogovorjeno politiko se obseg pravic v tem srednjeročnem obdobju ne bo spremenil (povečale so se le pravice borcev NOV pred 9. 9. 1943 oziroma 13. 10. 1943. leta).

Pogled na objekt srednješolskega centra v Ptuj, kamor bodo hodili po znanje in učenost tudi mnogi otroci naših proizvajalcev svetlečega se aluminijskega. Foto: Franjo Hovnik

Stoji učilna zidana

Gotovo se še vsi spominjamo, da smo tisto nedeljo, bilo je 21. novembra 1976. leta večinoma že v zgodnjih jutranjih urah pohiteli na eno izmed 192 volilnih mest v naši občini. Tja, kjer smo bili pač vpisani v volilne imenike ter oddali svoj »ZA«, kar je pomenilo, da smo za uvedbo izrednega samoprivepka za gradnjo srednješolskega centra v Ptuj.

Tedaj je od 42. 950 vpisanih volilcev glasovalo 98,08 odstotka oziroma 42.127 volilcev. Za uvedbo samoprivepka je glasovalo kar 87,3 odstotka, kar brez dvoma pomeni, da so volivci pokazali svojo veliko osveščenost, veliko solidarnost do potreb usmerjenega izobraževanja naših otrok.

Nekaj mesecev pozneje so na zemljišču za mestnim pokopališčem že vzdali prvi kamen, na katerega so potem gradbinci

pričeli zidati novo res moderno zgradbo doma učenosti. Gradnja sicer poteka v štirih fazah, glede na razpoložljiva finančna sredstva. Ko bo objekt dokončno zgrajen z vsemi športnimi objekti bo sicer — po predračunu veljal 177 milijonov dinarjev, novih seveda.

Nedavno pa so v neposredni bližini srednješolskega centra že pričeli tudi z gradnjo dijaškega doma v katerem bo kar 240 ležišč. Dom bo lokacijsko ločen. Gradnja pa bo veljala — prav tako po predračunu nad 21 milijonov dinarjev. Prav gotovo nam ni potrebno po-

**Postanite
naši bralci
in stalni
sodelavci!**

sebej zapisati, da bo dograditev teh dveh objektov za ptujsko pa tudi ormoško občino res izrednega pomena, kar sicer tudi zahteva današnji sistem izobraževanja naše mladine, ki si mora že v osnovni šoli pridobiti potrebno znanje za življenje.

Hkrati naj še zapišemo, da so s sredstvi tedanjega referenduma pričeli z gradnjo tudi moderne osnovne šole v Markovcih, ki bo že letos — ob občinskem prazniku izročena svojemu namenu. Naj povemo, da je v Markovcih sedanja šola podprta celo s tramovi, da je tako v njej še kolikor toliko varen pouk. Gradnja šole bo veljala kar 33 milijonov dinarjev, v njej pa bo prostora za 720 otrok.

Preveč bi porabili prostora, če bi hoteli vsaj na kratko zapisati, kje vse naši otroci že obiskujejo osnovno šolo, kjer si bistrijo svoje glave v res svetlih učilnah zidanih. Naj samo nekaj teh naštejemo: v Podlehniku, Dornavi, Gorišnici, Vito-marcih, Majšperku in drugod. Tam, kjer pa novih šol še nimajo, pa jih bodo v bližnji bodočnosti slej ko prej tudi dobili, kajti skrb naše družbe za naše najmlajše je vedno večja, kar še posebej velja v letošnjem mednarodnem letu otroka.

Franjo Hovnik

Uredništvo

Sporočilo sodelavcem „Aluminija“

Sodelavce »Aluminija« prosimo, da nam pošljejo prispevke za številko, ki bo izšla v mesecu avgustu, že do 25. julija.

To izjemno hitro oddajanje gradiva za omenje-

no številko, je potrebno zaradi letnih dopustov nekaterih naših stalnih sodelavcev, ki skrbijo za dokončno realizacijo glasila.

Zakon o sistemu družbenega planiranja in o družbenem planu SR Slovenije

(Nadaljevanje z 10. str.)

jam, za katere pa lahko samoupravne organizacije in skupnosti ter družbenopolitične skupnosti določijo minimalne kriterije o njihovi usposobljenosti za strokovna planska opravila. Strokovne planske naloge za območje republik opravlja Zavod SR Slovenije za družbeno planiranje. Zaenkrat deluje zavod v okviru republiške uprave, in sicer kot republiška organizacija z nalogami, ki so določene z zakonom o republiških upravnih organih (Uradni list SRS št. 39/74). Perspektivno se vsekakor odpira možnost, da se zavod preoblikuje v skupno strokovno službo npr. v skupnost za planiranje, ki bi služila vsem subjektom planiranja. To vprašanje je potrebno proučiti in razčistiti ob pripravi sistemskega zakona, ki bo urejal upravo. V posebni določbi je govora o raziskovalnem delu, ki ga morajo nosilci planiranja pri oblikovanju svojih planov neprestano upoštevati. Po drugi strani pa je podana tudi obveznost raziskovalnih organizacij, da svoje delo usmerjajo v potrebe planiranja razvoja.

Določene so tudi informacijske osnove za planiranje, katerih skupne osnove predstavlja minimum kazalcev razvoja. Minimum kazalcev razvoja je obvezni sestavni del analitično dokumentacijskega gradiva in planskih aktov

nosilcev planiranja in tako zagotavlja enotnost sistema planiranja. Kazalci so obenem tudi osnova za oblikovanje planskih bilanc. V tem delu je opredeljena dolžnost nosilcev planiranja, da podatke o nekaterih kazalcih razvoja dostavljajo za to pristojnim upravnim organom. Ankete o minimumu kazalcev razvoja praviloma izvajajo vsako leto v sklopu statističnih raziskav. Na ožjih območjih se lahko samoupravne organizacije in skupnosti ter družbenopolitične skupnosti s samoupravnim sporazumom ali družbenim dogovorom dogovorijo za dodatno statistično spremljanje drugih podatkov o razvoju, ki pa morajo biti usklajeni z minimumom kazalcev. Tu je podana tudi obveznost, da analitično dokumentacijska gradiva za potrebe planiranja v družbenopolitičnih skupnosti vsebujejo povezan sistem bilanc, ki v sklenjeni obliki ponazarjajo celoten proces reprodukcije družbenega bruto proizvoda.

Zakon o sistemu družbenega planiranja in družbenem planu SR Slovenije neposredno ne bo zahteval finančnih sredstev iz proračuna SR Slovenije. Potrebno pa bo bistveno okrepiti planske organe na ravni republike in občin, za kar pa bodo potrebna določena finančna sredstva.

VM

**»ALUMINIJ«
je tvoje glasilo!**

**Planinke in planinci,
ljubitelji gora!**

Obveščamo vas, da ima Planinsko društvo Kidričevo svoj poslovni prostor v pritličju bloka Kidričevo 13. Vse informacije o poslovanju društva lahko dobite vsako sredo od 17. do 18. ure.

V naši pisarni se dogovarjamo o prihodnjih izletih, potrebni opremi in stroških, vpisujemo nove člane, pobiramo članarino za tekoče leto in spre-

jemamo sugestije in želje za boljše delo društva. Prav tako lahko v pisarni preberete »Planinski vestnik« ter ostale informacije v zvezi s planinskimi dogodki.

Obiščite nas in ne bo vam žal.

S planinskimi pozdravi!

Za upravni odbor
Peter Kropec

Skupina delegatov zbora združenega dela Skupščine občine Ptuj in okolišna skupina delegatov št. 17 za gospodarsko področje zbora združenega dela Skupščine SR Slovenije

1. del — UVOD

Uvodoma bom na kratko opisal sodelovanje Skupščine občine Ptuj v delu Skupščine socialistične republike Slovenije oziroma skupine delegatov zbora združenega dela za vse področje Skupščine občine Ptuj ter okolišno skupino delegatov št. 17 za gospodarsko področje zbora združenega dela Skupščine SR Slovenije.

Skupščina občine Ptuj in njeni organi sodelujejo v postopku obravnave in sprejemanja zakona in v postopku obravnave drugih vprašanj iz pristojnosti skupščine SR Slovenije na način, ki je določen s poslovnikom skupščine občine Ptuj in poslovnikom skupščine Slovenije ter njenih zborov.

1. Sodelovanje skupščine občine kot konference delegacij v postopku obravnave in sprejemanja zakonov in drugih splošnih aktov Skupščine SR Slovenije.
2. Oblikovanje stališč in pošiljanje delegatov v zbor združenega dela Skupščine SR Slovenije.
3. Oblikovanje stališč in pošiljanje delegatov v zbor občin Skupščine SR Slovenije.
4. Predlaganje predlogov zakonov in drugih splošnih aktov skupščine SR Slovenije.
5. Druge oblike sodelovanja skupščine občine s Skupščino SR Slovenije.

Po sklepu zbora združenega dela občine Ptuj, z dne 12. aprila 1978, so bili izvoljeni delegati v skupino delegatov za oblikovanje stališča o zadevah iz pristojnosti Skupščine SR Slovenije in pošiljanje delegatov v medobčinske skupine delegatov, ki bodo delegirale delegate v zbor združenega dela Skupščine SR Slovenije in to:

- a) za področje gospodarstva — 9 delegatov
- b) za kulturno prosvetno področje — 3 delegati
- c) za socialno zdravstveno področje — 3 delegati
- č) državni organi in družbeno-politične organizacije — 3 delegati

- d) za področje obrtnih in drugih dejavnosti — 3 delegati
- e) za področje dejavnosti zasebnih kmetov — 6 delegatov
- f) aktivne vojaške osebe in civilne osebe v oboroženih silah — 3 delegati

Na prvi seji te skupine, za vse področje, sem bil izvoljen za vodjo skupine delegatov.

Ta skupina delegatov (vseh področij) oblikuje stališča na podlagi smernic in stališč temeljnih samoupravnih organizacij in skupnosti ter delegacij, u-

ne SR Slovenije za področje gospodarstva 2 delegatski mesti. Okolišna skupina delegatov št. 17 ima 10 članov, in to po 5 članov iz vsake omenjene občine.

Izvoljen sem bil tudi za vodjo okolišne skupine delegatov št. 17, za gospodarsko področje zbora združenega dela skupščine SR Slovenije. Sedež okolišne skupine delegatov je v Ptuj.

Okolišna skupina delegatov obravnava gradiva, ki so ji predložena, usklajuje stališča zborov — podpisnikov ter oblikuje skupna stališča. Potem skupina pošlje 2 delegata

lu zbora združenega dela Skupščine SR Slovenije direktno zastopana.

2. del — OBRAVNAVA-NJE GRADIVA ZBORA ZDRUŽENEGA DELA SKUPŠČINE SR SLOVENIJE

Pri obravnavi republiškega skupščinskega gradiva bom opisal potek skupaj za občinsko skupino delegatov in za okolišno skupino delegatov.

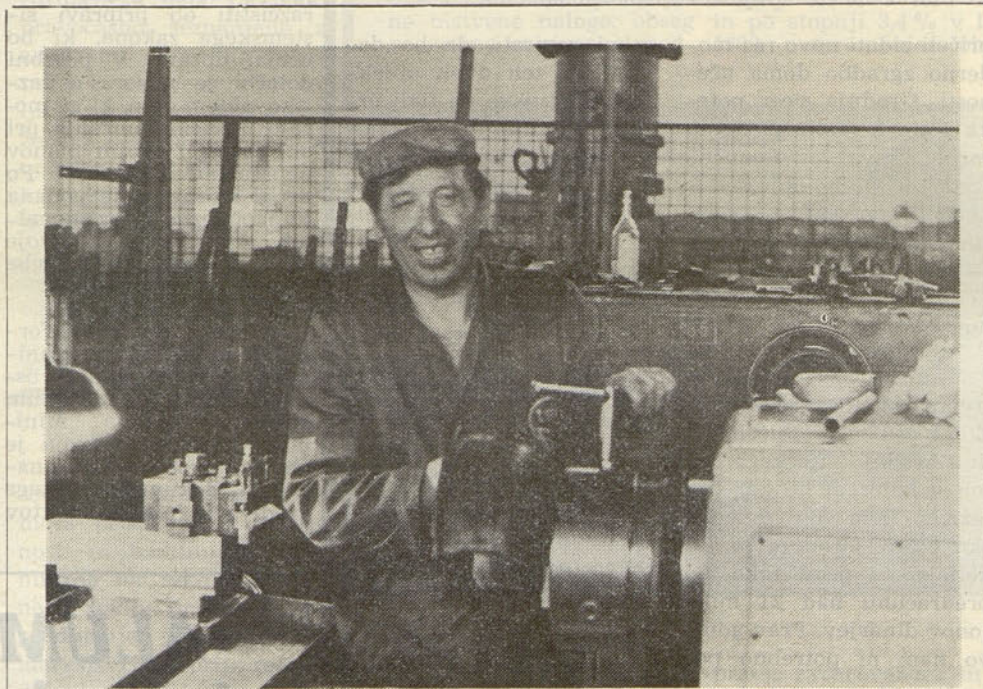
Seje zbora združenega dela skupščine SR Slovenije so načeloma sklicane v zadnjem tednu v mese-

obalne skupnosti občine Koper. Gradiva dobivam redno in roki so dokaj upoštevani, niso pa upoštevani pri stališčih skupščinskih teles (razne komisije in odbori).

Število točk dnevnega reda zbora združenega dela skupščine se vrsti od 9 do 28. V zadnjem času je ustaljenih od 10 do 20 točk.

Ko dobim republiško gradivo, se začne moje konkretno delo. Najprej v naši delovni organizaciji, potem v občinski skupini delegatov ter v okolišni skupini delegatov v Ptuj. Ko pa sem določen za sejo zbora združenega dela Skupščine SR Slovenije, potem se moje delo nadaljuje v Ljubljani in obratno. Obratna informacija je v obliki poročanja delegata z zadnje seje občinski skupini delegatov, slabša povezava z zborom združenega dela Skupščine občine Ptuj. Še slabše je na relaciji republiška skupščina in delovna organizacija. O načinu in obliki povratnega informiranja bi bilo potrebno posebej spregovoriti.

Če hočem dobiti v naši delovni organizaciji mnenje in stališča k predlaganemu skupščinskemu gradivu, najprej dam fotokopirat predlog dnevnega reda. S sprejemnim dopisom pošljem en izvod fotokopije glavnemu direktorju, vsem direktorjem TOZD in DSSS, sindikalni organizaciji TGA ter še nekaterim vodstvenim in drugim delavcem naše delovne organizacije, večkrat pa tudi tajniku samoupravljanja vseh TOZD in DSSS. V spremnem dopisu napišem katera po redu je in kdaj je sklicana seja zbora združenega dela Skupščine SR Slovenije. Prosim jih, če želijo fotokopijo posameznih točk skupščinskega gradiva, naj mi to sporočijo. Na tem mestu se obracam članom kolektiva, če še kdo smatra, da bi bilo koristno tudi njemu poslati fotokopijo predloga dnevnega reda republiške skupščine, prosim jih, naj mi to sporočijo v TOZD predelava aluminija. Tega bom vesel in v bodoče bom redno pošiljal en izvod fotokopije. Namen tega je, da s fotokopijo predloga dnevnega reda seznanim bazo — sredino, kaj se bo na se-

Strugar

poštevajoč stališča in smernice oblikovane v zboru združenega dela Skupščine občine Ptuj. V skupino delegatov, za delegiranje delegatov v zbor združenega dela Skupščine SR Slovenije, ki jih oblikujejo občine po določilih zakona o določitvi okolišev in števila delegatskih mest za zbor združenega dela SR Slovenije, pošilja imenovana skupina takšno število delegatov kot je dogovorjeno s sporazumom za posamezna področja in dejavnosti med občinami.

Po sporazumu od 12. aprila 1978, okolišu, ki ga sestavljajo občine Ormož in Ptuj, pripadata za delegiranje delegatov v zbor združenega dela Skupščine

na sejo zbora združenega dela Skupščine SR Slovenije za gospodarsko področje št. 17.

Na koncu uvodnega dela mi dovolite, da opišem mojo funkcijo v tej verigi kot delegata: v temeljni organizaciji združenega dela predelava aluminija sem predsednik delegacije za zbor združenega dela Skupščine občine Ptuj, potem sem vodja skupine delegatov za vse področje zbora združenega dela Skupščine občine Ptuj ter vodja okolišne skupine delegatov št. 17 za gospodarsko področje zbora združenega dela Skupščine SR Slovenije.

To pomeni, da je naša delovna organizacija v de-

cu. Če sta sklicani dve seji v istem mesecu, potem je prva seja v prvem tednu, druga pa od 25. do konca meseca ali pa so seje v dveh dneh zaporedoma.

Gradivo o vprašanjih ki so v predlogu dnevnega reda, mora biti poslano najmanj 30 dni pred dnevom določenim za sejo zbora (99. člen poslovnika Skupščine SR Slovenije). Gradivo se pošlje vsem vodjem in članom skupin delegatov, ki delegirajo delegate v zbor združenega dela Skupščine SR Slovenije, članom odborov zbora združenega dela, članom komisij Skupščine SR Slovenije, vsem občinskim skupščinam v SR Sloveniji, Skupščini mesta Ljubljane in Skupščini

(Nadaljevanje na 13. str.)

Skupina delegatov zbora združenega dela Skupščine občine Ptuj in okolišna skupina delegatov št. 17 za gospodarsko področje zbora združenega dela Skupščine SR Slovenije

(Nadaljevanje z 12. str.)

ji zbora združenega dela skupščine SR Slovenije obravnavalo, oziroma kateri akt bo v kateri fazi sprejemanja zakona na dnevnem redu seje. To je potrebno za to, ker vseh skupščinskih gradiv ne dobim na enkrat.

Drugi del mojega dela in po mojem tudi zahtevnejšega je obravnavanje predloženega skupščinskega gradiva. Ko preberem gradivo (po lastni presoji) pošiljam fotokopije posameznih zadev določenim delavcem v TGA, družbeno političnim organizacijam ali organom samoupravljanja, da dobim konkretno mnenje in stališča baze — sredine. Tukaj pa moram povdariti, da izredno težko pridem do stališč in mnenja baze do skupščinskih gradiv, razen nekaterih strokovnih delavcev. Od družbeno-političnih organizacij je tudi slab odziv. V določenih primerih tudi od tajnikov samoupravljanja TOZD in DSSS slabo, od slednjih sta se do danes oglasila samo dva. To mi dela težave kot delegatu in vodji skupin, ker največkrat nimam pripomb iz svoje baze.

Ne vem, zakaj ne morem vzpostaviti tesnejšega stika z bazo. Mogoče nimam pravega načina pristopa k temu ali se pa tudi člani kolektiva, katerim se obračam za pomoč, še ne zavedajo njihove in moje dolžnosti in odgovornosti v delegatskem sistemu. Celotno večkrat pripišem to stanje temu, da me tisti h katerim se obračam za pomoč ne pozna in se vprašuje v sebi: kaj je zdaj še to (mislim na fotokopije materiala) in kdo mi to pošilja. Lahko pa še misli v sebi s kakšno pravico prosim njega, celo za pismeno stališče.

Za to moje razmišljanje je osnova telefonski pogovor z individualnim poslovnim organom, ko mi je rekel: »Kaj? Pismeno stališče? Kam pa bi prišli, če bi vsak delegat zahteval pismeno stališče?« Pri razpošiljanju fotokopij določenih skupščinskih zadev prilagam tudi spremni dopis. V tem dopisu prosim za pismeno mnenje oziroma stališče oziroma pripombe za določeno skupščinsko gradivo iz vidika delovne organizacije.

V največ primerih se osebno oglasim za mnenje ali stališče in nejasnosti v razgovoru razčistimo. Prej sem napisal, da prosim za pismeno stališče ali mnenje. Na prvi pogled izgleda na primer za strokovnega delavca to smešno in nelogično. Zakaj? Zato ker ima lahko pomen besede v sestavku različno tolmačenje. Da bi se izognil tem nejasnostim, prosim predlagatelja pripomb ali stališča oziroma mnenja, da mi to pismeno sestavi. In s pismenim stališčem se prigrasim pri obravnavi skupščinskega gradiva na seji občinske skupine delegatov. To mi omogoča jasnejše stališče baze. Potem na seji skupine dele-

meljnimi stališči delegacij, konference delegacij, pristojnih zborov občinskih skupščin in s političnimi stališči socialistične zveze delovnega ljudstva.«

Na tem mestu prosim vse vas za sodelovanje in pomoč pri opravljanju svoje funkcije delegata. Sigurno se boste vprašali: »Kako?« Tukaj vam bom napisal nekaj oblik sodelovanja in to: pobude, predlogi, mnenja, pripombe in vprašanja za delegatsko vprašanje.

Kot nadaljnja faza je obravnavanje skupščinskega gradiva na sestanku

ca, predvsem k važnejšim točkam dnevnega reda republiške skupščine.

Na vabilu za sklic seje občinske skupščine delegatov, za vse področje, je vedno napisano: vse delegate prosimo, da si dobijo mnenje in stališča baze — sredine, ki jih je v skupine delegirala. Njihova in vaša stališča ter predloge pošljite najprej ali pa prinesite na sestanek pismeno. Izvršni svet skupščine občine Ptuj prosimo, da v skladu s skupščinskim poslovnikom so-

vsklanjemo stališča k predloženemu gradivu in določimo 2 delegata za sejo republiške skupščine v Ljubljani. Ena od točk dnevnega reda okolišne skupine delegatov je tudi poročanje delegata o sprejetih skupščinskih odločitvah na zadnjem zasedanju republiške skupščine.

3. del — POVZETEK

V svojem članku sem precej pisal o svojem delu v temeljni organizaciji oziroma v delovni organizaciji. To je iz razloga, ker je ena od osnov sodelovanja v delegatskem sistemu vpliv baze na delo občinske, republiške in zvezne skupščine. In prav s stikom z bazo imam oziroma imamo delegati največ težav. Iz tega potem izhaja, da vpliva baze vnaprej ni, oziroma je zelo malo.

Moja naloga in dolžnost v verigi funkcij delegatskega sistema, kot delegata in vodje občinske in okolišne skupine delegatov je, da posredujemo stališča, mnenja, pobude, predloge in vprašanja baze do zbora združenega dela Skupščine SR Slovenije in obratno.

Namen tega članka je tudi, da z ene strani seznanim člane naše delovne organizacije o svojem delu, delu skupine delegatov (občinske in okolišne), kot tudi, da se поблиžje spoznamo in s skupnimi močmi izpolnimo dolžnosti in obveznosti delegatskega sistema.

Prepričan sem, da sem s tem člankom dosegel cilj in bom vesel vsake vaše pobude, predloga za izboljšanje stika s sredino naše delovne organizacije in z menoj kot delegatom.

Imre Varju

Iz strojne delavnice

gatov v Ptuj ni nejasnosti tako, da delegirani delegat v Ljubljani na seji zbora združenega dela dela skupščine SR Slovenije ima jasno oblikovano stališče baze za prigrasitev k razpravi ali če skupina pismeno pošilja pripombe ali stališča, k določenim skupščinskim zadevam, republiškim skupščinskim telesom.

V 31. členu poslovnika skupščine SR Slovenije je napisano: »Delegat, ki je poslan za delegata v zbor združenega dela in zbor občin glede na vprašanja, ki so na dnevnem redu seje zbora, se mora seznaniti s smernicami temeljnih samoupravnih organizacij in skupnosti in s te-

občinske skupine delegatov za vse področje. Ta sestanek sklicujem z dogovorom sekretarke zbora združenega dela skupščine občine Ptuj in je sklican navadno 4 — 5 dni pred sejo zbora združenega dela republiške skupščine.

Na tem sestanku občinske skupine delegatov obravnavajo gradivo, sprejemamo stališča k predloženemu skupščinskemu gradivu, določimo delegata za sejo okolišnih skupin po sporazumu.

Predsedstvo občinske skupščine Ptuj po potrebi in sporazumno z vodjo skupine delegatov za sestanek zagotovi poročeval-

deluje s svojimi stališči h gradivu za sejo zbora združenega dela SR Slovenije.

Z oblikovanimi stališči, na sestanku občinske skupine delegatov vseh področij, se določeni delegati udeležijo sestanka okolišnih skupin delegatov. Kot sem še prej omenil, okolišna skupina delegatov št. 17 za gospodarsko področje ima sedež v Ptuj. Ta sestanek sklicujemo navadno 2 — 3 dni pred sejo zbora združenega dela Skupščine SR Slovenije. Na tem sestanku

Poročilo o delu odbora za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito TGA za leto 1978

1.)

Odbor za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito TGA je bil imenovan s sklepom DS TGA z dne 15. 6. 1978 in je sestavljen tako, da so v njem zastopane vse strukture.

2.)

Odbor je v letu 1978 imel 3 redne seje, na katerih so se obravnavala naslednja vprašanja:

- program dela odbora za leto 1978,
- varnostna ocena za leto 1978,
- sprejem načrta delovanja narodne zaščite v TOZD in DSSS,
- pravilnik o določanju tajnih podatkov za ljudsko obrambo in o načinu njihovega zavarovanja,
- vzgoja pripadnikov LPA baterije,
- program praktično reševalne vaje enot civilne zaščite,
- sprejem finančnega načrta za leto 1979.

Vsi sprejeti sklepi so bili realizirani in naloge so bile pravočasno opravljene.

3.)

Obrambne priprave v delovni organizaciji so potekale na podlagi navodil in stališč pristojnih organov SO Ptuj in sklepov odbora za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito TGA. Stanje obrambnih priprav v delovni organizaciji je zadovoljivo in delovna organizacija ima izdelan obrambni načrt z vsemi elementi, ki pogojujejo njeno delo v primeru izrednih razmer vojne ali elementarnih nesreč. V okviru razpoložljivih finančnih sredstev je bilo izvršeno na podlagi finančnega načrta opremljanje struktur teritorialne obrambe, civilne zaščite in narodne zaščite in OJOA. Tudi informiranju smo posvetili skrb, saj smo v tovarniškem glasilu »Aluminij« objavili nekaj člankov s področja ljudske obrambe in družbene samozaščite. V kolikor bomo z akcijo nadaljevali vsaj tako uspešno kot smo doslej, bo delovna organizacija dosegla ustrezní nivo pripravljenosti vseh struktur s področja ljudske obrambe in družbene samozaščite. Vzgoja, ki je bila organizirana je bila uspešna in prišli smo do spoznanja, da se delovni ljudje zavedajo svojih dol-

žnosti in obveznosti, ki izhajajo iz področja ljudske obrambe in družbene samozaščite in da so pripravljeni sodelovati, kadar so pravilno motivirani.

Sindikata in ZK sta se vključevala v obrambne priprave, vendar bi temu področju kazalo posvetiti večjo skrb, saj bi ravno ti dve organizaciji morali biti nosilki obrambnih priprav in osveščanja vseh nas na področju LO in DS. Podružabljanje LO pa bi moralo postati vsakdanja praksa in vsak zaposlen v delovni organizaciji bi moral vedeti, kje je njegovo mesto in kakšna je njegova vloga v sistemu obrambnih priprav delovne organizacije.

Odbor za LO in DS TGA je v letu 1978 posvetil posebno skrb kadrovske po-

določene negativne pojave kot so:

- slaba delovna disciplina,
- slab odnos do družbene premoženja,
- premajhna zavest posameznikov pri sprejemanju odločitev, ki so pomembne za TGA,
- postavljanje osebnih interesov pred družbene interese in interese TGA kot celote.

4.) Delovanje narodne zaščite v TGA Kidričevo.

Na področju naše delovne organizacije je organizirana narodna zaščita z nalogo, delovati v smislu določil sprejetih aktov, veljavnih za delovanje organiziranosti ljudske obram-

preteklega leta prišlo do delnih sprememb in sicer po samoupravno — organizacijskih spremembah v TOZD aluminij in Delovni skupnosti skupnih služb. Mem tem, ko narodna zaščita že deluje v TOZD predelava, je v TOZD kontrola kvalitete izostala organiziranost in dejavnost zaradi formalnih zadev, ki niso v kompetenci TOZD. Vsekakor bi morali o tem nekoliko spregovoriti, saj gre v končni obliki za odtujevanje samoupravnih pravic organiziranosti in delovanja narodne zaščite.

V naši delovni organizaciji so načelniki narodne zaščite v TOZD in DSS pristopili k reševanju posameznih nalog kot so:

- organiziranost skupin po izmenah in oddelkih,

— prilagajanje varnostnih načrtov trenutnemu stanju.

Izdelava varnostnih načrtov je zahtevala angažiranje družbenopolitične, samoupravne in vodstvene strukture v TOZD.

Napačno je mnenje, da smo s tem dejanjem opravili svojo nalogo in da ni več potrebe o tem razmišljati. Če postavimo eno vprašanje in sicer, kolikokrat so pravkar navedene strukture razpravljale o teh vprašanjih, kar mora biti temelj aktivnosti, in s temeljnimi analizami ugotavljali stanje bi prišli do zaključka, da smo prepustili formalnemu reševanju tega vprašanja.

Posamezni dogodki na področju naše delovne organizacije nas opozarjajo, da v organiziranosti naše narodne zaščite teoretično, brez pristopov k praktičnemu reševanju problemov, ne moremo zadovoljevati zahtevam, ki nas obvezujejo v organizaciji narodne zaščite.

V izobraževanju pripadnikov narodne zaščite smo doslej naredili premalo. Ostali smo na minimalnem izobraževanju načelnikov, med tem, ko ostali doslej tudi tega, čeprav minimalnega, niso bili deležni. S stalnim sistemom izobraževanja slehernega člana narodne zaščite bomo dosegli višjo stopnjo pripravljenosti, družabno življenje in tovarništvo. V program izobraževanja je potrebno vključiti teoretični del, ki govori o vlogi in vsebini dela ter organiziranosti narodne zaščite, zraven tega pa še spoznavanje osnovne obo- rožitve.

Z vaj civilne zaščite TGA. Pripadniki CZ v TGA so dobro izurjeni.

Foto: K. Zorec

litiki glede kadrovanja v posamezne organe, vzgoji na osnovi sprejetih programov.

Pri ocenjevanju političnih in samoupravnih razmer v TOZD in TGA je odbor za LO in DS sprejemal konkretne sklepe in zadolžitve posameznikov ter predlagal ukrepe. Nadalje se ugotavlja, da je politična situacija v TGA zadovoljiva, vendar so posamezni primeri negativni izpadov neopravičenih kritik neenotnega pristopa do akcij v posameznih TOZD in DSSS, ter premajhna odgovornost vodilnih in vodstvenih delavcev v TOZD in TGA za

be, družbene samozaščite, narodne zaščite in civilne zaščite.

Organiziranost narodne zaščite je v preteklem letu, pa tudi leto poprej vsebinsko doživela viden napredek, saj je veliko teoretično in plansko postavljenih nalog primerno organizirano v praksi. Navzlic temu pa je ostalo veliko nerešenih vprašanj, ki v veliki meri vplivajo na zmanjševanje uspehov in dostikrat kažejo podobo stanja, ki kaže v trenutkih na delno pomanjkljivo delovanje.

V organizacijski obliki narodne zaščite je v teku

— izobraževanje načelnikov,

— reševanje posameznih tehnično administrativnih vprašanj.

Ugotavljamo, da smo posamezna vprašanja od teh hitro in brez večjih težav rešili, posamezna pa so ostala le delno rešena, kajti le ta zahtevajo stalno delo in angažiranost odgovornih za ta vprašanja. Pri tem mislim predvsem na dve nalogi:

— vsakomesečno preverjanje dejanskega stanja skupin narodne zaščite in dopolnjevanje ter korekturo seznamov,

5.) Delovanje civilne zaščite.

Delovanju civilne zaščite in njeni krepitvi smo v TGA tudi v letu 1978 posvečali v skladu s sprejetimi programi dela in sklepi odbora za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito vso pozornost.

Operativne naloge predvidene v programu je izvajal štab civilne zaščite, ki je imel v letu 1978 pet rednih sej. Štab je na sejah obravnaval predvsem naslednje:

(Nadaljevanje na 15. str.)

Poročilo o delu odbora za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito TGA za leto 1978

(Nadaljevanje s 14. strani)

— program dela za leto 1978,

— analizo stanja civilne zaščite v TGA in akcijski načrt nadaljnega razvoja civilne zaščite,

— zatemnevanje objektov v posameznih TOZD,

— ureditev zaklonišč in vodnjakov,

— organizacijo vaj v TGA za vse enote civilne zaščite in tečajev prve medicinske pomoči in RBK,

— o udeležbi in na med-republiški vaji civilne zaščite v Ptuj,

— ažuriranje načrtov delovanja civilne zaščite.

Naloge predvidene v letnem programu dela je štab v glavnem uspešno

Problematika, ki ji je potrebno posvetiti posebno skrb in reševanje v zadovoljivi številčni sestavi enot, saj je sedanje število delavcev, ki so vključeni v enote civilne zaščite še precej pod zahtevanim številom 20% zaposlenih delavcev.

Delo štaba in pripadnikov enot civilne zaščite v TGA lahko ocenimo kot uspešno. To potrjuje tudi priznanje Sveta za ljudsko obrambo SO Ptuj, ki ga je sprejel štab civilne zaščite TGA ob dnevu JLA.

Štab civilne zaščite bo tudi v letu 1979 nadaljeval s prizadevanji za nadaljnjo krepitev enot civilne zaščite TGA v skladu s sprejetimi programi dela štaba civilne zaščite TGA in občinskega štaba za civilno zaščito.

zira vzgojo pripadnikov narodne zaščite s praktičnim preizkusom, ter da se z vključevanjem vseh struktur družbena samozaščita približa vsem zaposlenim s posebnim povdankom na obveščanju.

3. Štab civilne zaščite v skladu s finančnim načrtom ter programom dela izvede vzgojo za obveznike civilne zaščite ter poskrbeti za materialno opremo enot civilne zaščite po svojem načrtu.

4. Odbor za LO in DS TGA in odbori v TOZD se naj vključijo skupaj s strokovnimi službami ter strokovnimi delavci v ažuriranje obrambnega načrta delovne organizacije. Nosilec je vodja MOB priprav, odbora za LO in DS TGA in upravitelj obrambnega načrta.

5. Sindikat, ZSMS in ZK se morajo neposredno vključevati v obrambne priprave in najti svoje mesto in vlogo v podružbljanju LO in DS, posebno skrb pa naj posvetijo kadrovanju v delovni organizaciji.

6. Doseči višji nivo požarne varnosti v delovni organizaciji ter v ta namen imenovati strokovni tim, ki naj načrt požarne varnosti izdelata do konca leta 1979. Strokovni tim imenuje glavni direktor.

7. Samoupravni organi v TOZD in DSSS morajo vsako četrletje obravnavati poročilo o okvarah na proizvodnih napravah, strojelomnih, delovnih nesreč ter odnosu do združenega premoženja. Redno spremljajo in povzamejo ukrepe za izboljšanje stanja ter o povzetih ukrepih obvestijo odbor za LO in DS TGA. Odbori za LO in DS v TOZD morajo razpravljati o omenjenih poročilih, šele nato se naj poročila obravnavajo na DS v TOZD in DSSS. Direktorji TOZD in DSSS so odgovorni, da bodo poročila in materiali pravočasno prihajali na odbore v TOZD in TGA.

TAKO NE BOMO SPREMENILI STANJA

Ko sem neki dan prebral v »Večeru« kritičen sestavek o tem kako izgleda vsebina nekaterih glasil družnega dela, da se v njih skoraj nihče ne upa kritično opisati o nekaterih glasil združenosodeluje pri pisanju mnogo premalo strokovnjakov in podobno, sem se malce zamislil in piscu tega sestavka dal resnično popolnoma prav. Zakaj? Zato ker, tudi v našem glasilu brez dvoma manjka tudi nekaj izmed dejstev, ki so bila navedena v omenjenem sestavku.

Resnično je, da smo vse premalo kritični do obravnavanja naših notranjih problemov, ki nas tarejo na slehernem koraku, tako pri delu kot tudi v samoupravljanju, oziroma odločanju o lastni nadaljnji usodi — seveda kolikor je to mogoče v sami DO.

Ne mislim govoriti o prečem problemu pomanjkanja delavcev v proizvodnih TOZD glinice in aluminija, katero postaja vse bolj pereče, saj nam delavci odhajajo v druge DO kjer so bolj plačani, kjer je delo boljše in

podobno. Mnogim obratni zdravnik zaradi zdravstvenih razmer ne pusti več delati na določenih delovnih mestih kjer je prevelika vročina ter prah (problem v glinici), da odhajajo v pokoj — invalidski ali starostni itd.

To velja predvsem za take profile kadrov v proizvodnji katerih skorajda ni več, saj so to vse delavci, ki so v DO TGA že od samega pričetka obratovanja tovarne. Vsi, ki delamo predvsem v proizvodnji in izmeni se sprašujemo, kaj bo pri nas sploh storjenega, da bomo dobili potrebno delovno silo. V tej smeri bo nujno nekaj spremeniti po vprašanju poteka samega sprejema. Tudi mnogi vodilni v TOZD in predvsem vodje obratov bodo morali več skrbi posvetiti stanju v svojih obratih, sicer pa lahko že sedaj vemo, da smo v kritičnem stanju. Naj v takih trenutkih ne leži vse le na izmenskih, ampak je nujno stanje urediti!

Prav bi bilo, če bi se tudi drugi oglasili po teh vprašanjih!

France Meško

„ALUMINIJ“
vas obvešča in
izobražuje!

izvajal. Predvsem so bili doseženi dobri rezultati na področju vzgoje in izobraževanja pripadnikov enot civilne zaščite. V ta namen je bila organizirana praktično reševalna vaja na področju TOZD vzdrževanja in deloma TOZD prometa ter tečaj prve medicinske pomoči.

Razen navedenega so posamezne ekipe sodelovale tudi pri vajah enot civilne zaščite v mejnih KS in na medrepubliški vaji civilne zaščite v Ptuj. Uspešni so bili tudi pri opremljanju posameznih enot, saj smo nabavili vso v programu nabave predvideno opremo.

6.) Zaključek.

Izhajajoč iz navedenih poročil lahko ocenimo, da je stanje obrambnih priprav v delovni organizaciji zadovoljivo. Da bi pa lahko realizirali naloge v letu 1979 pa bo potrebno povzeti naslednje ukrepe:

1. Vključiti vse strukture politične in samoupravne, ter vse zaposlene v vajo »Nič nas ne sme presenetiti«. Nosilec je odbor za LO in DS v TGA ter odbori v TOZD DSSS.
2. Načelnik narodne zaščite TGA skupaj z načelniki v TOZD organi-

DOLGO ČAKANJE

Človek mora skozi vse življenje trdo delati, da si nekaj ustvari. Seveda si najprej ustvari pogoje za nastanek družine, kasneje pa pridejo na vrsto tudi ostale stvari. Veliko let poteče, preden »pride« deloven človek v pokoj. S tem ko je prišel v pokoj se ne konča njegova dejavnost. Upokojenci se zbirajo in razvijajo svojo aktivnost v okviru kluba upokojencev. To je ramljivo, saj tudi mlad človek ne more ostati vedno doma in se vključuje v razne aktivnosti.

Normalno pa je, da ima vsaka organizacija ali društvo svoje prostore za normalno delovanje. Saj se lahko v svojih prostorih nemoteno sestajajo in prirejajo razne aktivnosti. S problemom prostora se srečuje tudi društvo upokojencev iz Lovrenca na Dravskem polju. Vse želje so podrejene edinemu cilju, to je lastnim prostorom DU v Lovrencu. Pri izvajanju teh ciljev pa zadevajo ob oviro.

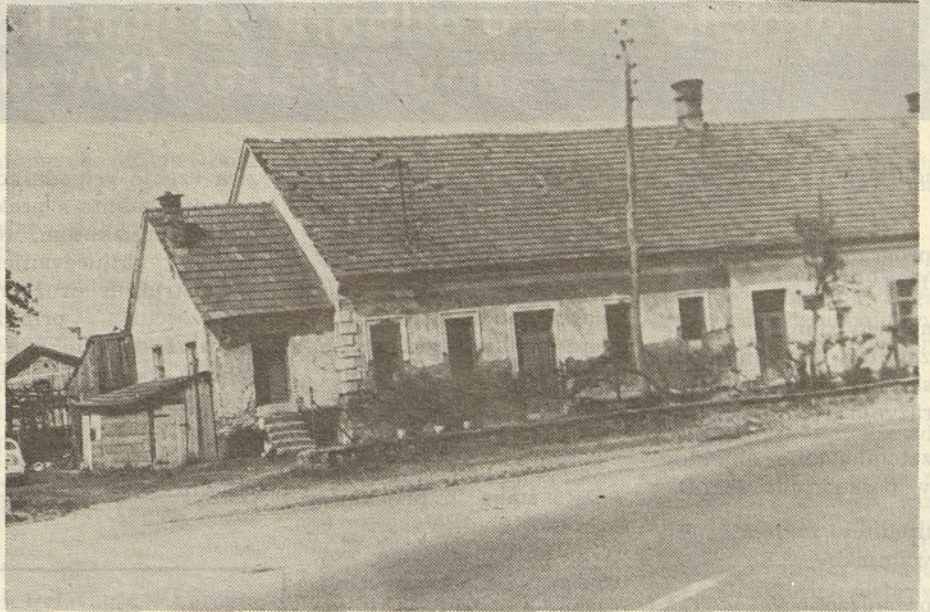
Društvo upokojencev v Lovrencu je zaprosilo krajevno skupnost Lovrenc, da bi se jim naj dodelila stavba (del stavbe, ki je nacionaliziran) št. 4. k. o., ki je trenutno nihče ne uporablja in bi bila potrebna popravit. Svet KS Lovrenc je o tej prošnji razpravljal in odločil, da se da stavba DU v Lovrencu. Ta

svoj sklep pa bi morala KS Lovrenc sporočiti na SO Ptuj. Po nekaj mesečnem čakanju odgovora še ni bilo. Predsednik DU v Lovrencu, Rudolf Brencl, se je pozanimal, zakaj še niso dobili odgovora vendar sklep s seje sveta krajevne skupnosti še ni bil poslan na SO Ptuj. Potrebno je bilo napraviti pot do tajnika KS in ga povprašati, če se je kje zataknilo. Odgovor tajnika je bil ta, da so pozabili in da bodo to v najkrajšem času sporočili.

Društvo upokojencev v Lovrencu bi rado pričelo z obnovo dela stavbe, v kateri bi imeli svoje prostore. Stavba pa bi morala biti last DU, saj samo tako lahko računajo na pomoč od Republiške zveze upokojencev.

Večkrat se je že zgodilo, da so upokojenci renovirali ali obnovili propadajoče stavbe, nato pa so se morali iz njih izseliti. Zato je potrebno predložiti dokument, na katerem jasno piše komu pripada stavba ali pa del stavbe, katero misli katerokoli društvo upokojencev v Sloveniji obnoviti in si ustvariti svoje prostore.

Vendar pa odgovora še niso prejeli, čeprav je svet KS Lovrenc na seji 18. 1. 1979 sprejel sklep, da se zgradba parcelna št. 4. k. o. prenese v lastništvo društva upokojencev v Lovrencu. Vendar pa raz-

Kdaj bo stavba služila svojemu namenu? Foto: Danilo Klajnšek

nih pripetij niso doživeli samo pri zgradbi, ampak tudi takrat, ko so si nabavili les.

Ker ga je pač precej, so odšli na urad KS Lovrenc in vprašali, kje ga lahko zložijo. Ker so ga hoteli zložiti za igriščem, jim je tajnik KS dejal, da morajo najprej stopiti do ravnatelja v OŠ Kidričevo. To so tudi storili in so lahko potem brez težav zložili leseni gradbeni material.

Društvo upokojencev Lovrencu so ustanovili maja 1976. Po letnici ustanovitve vidimo, da je društvo še izredno mlado. Vendar pa so se člani precej potrudili pri akcijah, katere so izvedli. V svojem drugem letu obstoja je društvo razvilo že prapor, pripra-

vili pa so tudi srečanja društva upokojencev z desnega brega reke Drave. Na ta zbor društev so povabili tudi predstavnike drugih društev. Tako so ustanovili tudi pevski zbor, ki je tudi precej aktiven. Prirejajo tudi izlete, katerih se upokojenci v Lovrencu izredno radi udeležujejo, saj jim veliko pomeni, če spoznajo kraje v katerih še niso bili.

Stavba št. 4. k. o. do sedaj ni služila nikomur. Društvo upokojencev je hotelo obnoviti in si ustvariti lastne prostore za svojo aktivnost, vendar so člani naleteli na najrazličnejše težave. Stavba jim uradno že pripada (prepis sklepa 56/79, datum: 29. 1. 1979) vendar pa ne mo-

rejo začeti obnovitvenih del. Upokojenci se sprašujejo kaj zdaj storiti ali pa so mogoče postali nekomu trn v peti. Kajti tudi oni so veliko pripomogli k nadaljnji izgradnji naše samoupravne domovine.

S trdim delom za različnimi stroji so postali nekateri celo invalidi in vse to so počeli zato, da je nam vsem lepše in boljše, sedaj pa ko želijo na »stara leta« nekaj ustvariti za sebe, pa naletijo na najrazličnejše odklone. Tudi ti, ki jim danes nasprotujejo, bodo postali člani društva upokojencev in takrat bodo spoznali zakaj so se borili člani društva upokojencev v Lovrencu za svoje prostore.

Danilo Klajnšek

KADROVSKE VESTI

DELA VCI, KI SO SE ZAPOSILILI V TGA KIDRIČEVO V MESECU MAJU 1979

V TOZD PROIZVODNJA ALUMINIJA: Jože Šalamija, Janez Ribič, Janez Zelenjak, Janez Stojnšek, Božo Lekić, Franc Zupanič, Branko Knez in Branko Bedenik.

V TOZD KONTROLA KVALITETE: Cvetka Podpečan

V TOZD LIVARNA TRBOVLJE: Ljudmila Kastelic, Olga Vukelić, Jerina Jevtič, Mujo Beganović,

Novalija Šečić in Djevad Zahirović.

DELA VCI, KI SO ZAPUSTILI DELOVNO ORGANIZACIJO V MESECU MAJU 1979

IZ TOZD PROIZVODNJA ALUMINIJA: Ludvik Sitar, Mirko Zajšek, Janez Stonjšek in Marjan Kacijan.

IZ TOZD VZDRŽEVANJE: Tomo Ozimek, Franc Furek, Ciril Pišek, Martin Sok in Zvonko Kutnjak.

IZ TOZD LIVARNE TRBOVLJE: Ljubomir Tojić, Ivan Drugović, Mehmet Zečir in Alojz Petek.

UPOKOJENI:

Franc Visenjak iz TOZD tovarna glinice
Viktor Copak iz TOZD proizvodnja aluminija
Janez Bezjak in Vinko Knez iz TOZD vzdrževanje
Marija Forbici iz delovne skupnosti skupnih služb

UMRLI:

Drago Dodlek iz TOZD promet

ZAHVALA

Podpisani Marjan Trampuš se iskreno zahvaljujem vsem tistim mojim

sodelavcem iz vzdrževanja avtomacije za darilo, ki so mi ga podarili ob mojem odhodu v pokoj. Ne bi navajal imen, toda vsekar še gre posebna zahvala tov. Ivanu Lahu in tov. Sergeju Pavličevu za izrečene besede ob mojem odhodu.

Vsem skupaj srčna hvala, kar seveda velja tudi za OOS TGA za darilo, ki mi ga je podaril ob odhodu. Nadalje želim vsem skupaj obilo delovnih uspehov.

Marjan Trampuš

VIZA ZA A LIGO

ŠD Apače je v zadnjem času vse bolj znano, kar ni niti malo slučaj, saj si celotni odbor z igralci vred še kako prizadeva doseči čimboljše uspehe tudi na športnem področju, saj že ostale rezultate krajanov Apač zelo dobro poznamo.

Tudi v občinski ligi — skupina CENTER je bilo odigrano zadnje kolo, ki je prav v Slovenje vasi dobilo svoj dokončni epilog, saj so se prav na tekmi med ŠD Apače in ekipo Slovenje vasi dogajali dramatični trenutki. Domačinom bi namreč rezultat od 4 : 0 zadostoval, da bi postali prvaki o omejenjeni ligi in tako dobili vizo za A ligo. Kazalo je, da bo tako tudi postalo, saj so domačini že v 22. minuti I. polčasa vodili z 4 : 0, kar je tudi kazalo

na katastrofo igralcev iz Apač. Toda tokrat je prišlo do izraza volja in borbenost gostov, ki so v II. polčasu spremenili rezultat, kar pa je bilo tudi dovolj, da so postali prvaki lige Center in tako dobili oni vizo za A ligo.

Razumljivo je, da gre tak uspeh pripisati prav vsem igralcem, kot tudi celotnemu vodstvu, ki je z igralci neumorno delovalo pod vodstvom izkušeneega nekdanjega dobrega igralca NK Aluminija tovariša Štefana Knausa, ki vloga svoje pridobljeno znanje oziroma ga prenaša na mladi rod nogometašev, ki še veliko obetajo. Pri tem ne gre tudi prezreti aktivnega dela predsednika ŠD tov. Turnšek Franca, kateremu je mnogo pomagal nekdanji predsednik Franc Kranjc.

Igralci ŠD Apače, ki so dosegli svoj doslej največji uspeh. Foto F. Meško

Skratka igralci in vodstvo ŠD Apače so dosegli brez dvoma svoj največji uspeh za kar jim vsem gre

priznanje in čestitke, saj tudi ta šport spada v okvir aktivne rekreacije na vasi. To pa tudi že nekaj

pomeni. Želimo jim uspeha tudi v bodoči skupini oz. A ligi!

Franc Meško

VELIK USPEH „ALUMINIJA“

Od portoroških sklepov o telesni kulturi je minilo že precej časa. Marsikaj se je spremenilo v športni politiki. Na površje so prišle tako imenovane selekcije, ki pa do danes še niso prinesle ničesar kvalitetnega v slovenskem športu. V treh letih bi se morali pojaviti vsaj trije ali štirje zares vrhunski športniki, vendar se žal to ustvarjanje novih športnikov ni premaknilo iz mrtve točke. Sedaj hočejo že izredno mladim ljudem vcepiti nekakšne taktične variante, s tem pa jih zavirajo v njihovem pojmovanju športa kot igre in zopet igre.

S selekcijami so v nekaterih klubih prenehali z vadbo za vse starostne kategorije. Drugod pa se ukvarjajo s športom samo še rekreativno čeprav so ti rekreativci stari leto ali dve nad dvajset let. Pri

NK »Aluminij« pa niso prekinili z vadbo. Svoje pionirske vrste so še povečali za več dvajset pionirjev, pa tudi število mladincev je v vzponu. Torej mladina v Kidričevem je zainteresirana za nogomet.

V nogometnem prvenstvu za sezono 1978/79 v medobčinski nogometni ligi za področje Slovenske Bistrice je »Aluminij« prepričljivo osvojil prvo mesto pred ostalimi ekipami. To je vsekakor rezultat dobrega dela v klubu. Že pred prvenstvom so bili nogometaši »Aluminija« glavni favoriti in so to tudi uresničili. Vse karte pa so bile vržene v pokalno tekmovanje.

Kot za šalo so premagovali ekipe s področja občine Ptuj. V finalnem srečanju so se pomerili s Pragerskim 75 in zasluzeno osvojili pokal. Potem je prišla na vrsto ptujška

Spomladanski prvaki A lige so igralci NK »Aluminija«. Foto: D. Klajnšek

Drava. Čeprav so bili nogometaši Drave favoriti proti rekreativcem iz Kidričevega, se le-ti niso pustili premagati. Po regularnem delu tekme je bil izid 1 : 1, po streljanju enajstmetrovk pa je zasluzeno slavila ekipa »Aluminija« s 4 : 1. Ta tekma je bila izredno razburljiva. Na igrišču se je vodila psihološka vojna, pa tudi sodnik Čelan iz Pragerskega je dal svoj doprinos k temu. Dva rdeča kartona in šest rumenih za igralce »Aluminija« ter noben karton za Dravo pove svoje.

V osmini — finala za področje Slovenije, so nogometaši »Aluminija« visoko premagali ekipo Proletarca iz Zagorja. Rezul-

tat je bil 6 : 1. V četrtfinalni nogometni tekmi pa so nogometaši »Aluminija« pokleknili pred drugoligašem iz Maribora. Rezultat je bil vse do 85 minute izenačen. Nato pa so domači prejeli zadetek iz čiste offside pozicije, nekaj trenutkov zatem pa so prejeli še tretji zadetek. Domačini so prišli tako med osem najboljših moštev v Sloveniji v tekmovanju za Titov pokal in so dostojno zastopali barve »Aluminija« in nasledselja Kidričevo.

S superiorno igro v prvenstvu in pokalu so nogometaši »Aluminija« dokazali, da jim je mesto v višjem rangu tekmovanja. V republiški ligi nastopajo tudi takšne ekipe, ki

bi s težavo premagovale tudi rekreacijske ekipe iz občinskih lig. Upamo lahko, le, da bo prišlo do reorganizacije v nogometni organizaciji in bomo lahko zopet prisostvovali kvalitetnim nogometnim predstavam, takšnim kot je bila pokalno četrtfinalna tekma med »Aluminijem« in »Mariborom«.

Barve »Aluminija« so zastopali: Klajnšek, Arnuš, Kokot, Kuret, Škrjanc, Panikvar, Albin, Vinkler, Dončec Štefan, Vindiš Muratovič, Verdenik, Mesarič, Fruk, Kozoderc, Letonja, Bek, Teodorovič, Podvršek in Jančkovič, ki je vodil ekipo pa je bil Ivo Krnič.

Danilo Klajnšek

ZAHVALA

Podpisana Marija Petek iz Kidričevega 13, se ob odhodu v inv. pokoj najlepše zahvaljujem osnovni organizaciji sindikata za darilo, katero mi bo v trajen spomin.

Sodelavcem in sodelavkam v TOZD glinica — vzdrževanje, želim še mnogo delovnih uspehov.

Marija Petek

NEZGODE V MESECU MAJU 1979

	Na delu	na poti	Skupaj
TOZD proizvodnja aluminija	1	—	1
TOZD predelava aluminija	1	—	1
TOZD glinice	1	—	1
TOZD vzdrževanje	1	1	2
TOZD promet	1	—	1
TOZD kontrola kvalitete	2	—	2
	7	1	8

VZROKI NEZGOD

padec osebe, opeklina, stik s skrajnimi temperaturami, zvin in udarec predmeta.

Ko sta snela livno korito — razdelilec, da je dala na tla in obrnila je ponesrečenca pri tem iz glave razdelilca iztekel aluminij za čevljev leve noge in ga popekel po nartu. Vzrok: neprimeren način dela

TOZD PROIZVODNJA ALUMINIJA

Željko Trop mat. št. 4754, iz TOZD proizvodnja aluminija, se je poškodoval 11. maja. Ob čiščenju črpalnega lonca z 2 kg kladivom se je od kladiva okrušil delec in se mu zapil nad desnim kolonom. Vzrok: neprimerno orodje

TOZD PREDELAVA ALUMINIJA

Bojan Vreže mat. št. 4918, iz TOZD predelava aluminija, se je poškodoval 15. maja. Ponesrečeni je s tov. Antonom Šabedrom vlival okroglice ϕ 120.

TOZD GLINICA

Jakob Vindiš mat. št. 2398 iz TOZD glinica — rdeči del, se je poškodoval 10. maja. Ponesrečenec je čistil nastavke pod »Kellj« filtrom št. 11. Pri tem se je udaril s kladivom po prstu ko je tolkel po sekaču in ga je zgrešil. Ponesrečeni si je poškodoval prst na levi roki.

TOZD VZDRŽEVANJE

1. Bojan Stanič mat. št. 3396, iz TOZD vzdrževanje — avtomatizacija, se je poškodoval 20. maja. Pri vstopanju na avtobus v Mavrovo ob srečanju a-

luminijašev je nerodno vstopil in si zvil gleženj leve noge.

2. Hinko Dasko mat. št. 3705, iz TOZD vzdrževanje — elektro, se je poškodoval 31. maja. Pri merjenju napetosti el. toka v električno omarico za premik dvigala oz. mačka je nastal kratek oz. obločni plamen. Ponesrečeni je utrpel opeklina L stopnje na prstih obeh rok.

TOZD PROMET

Stevo Perič mat. št. 3210, iz TOZD prometa, se je poškodoval 15. maja. Ponesrečeni je avtogeno varil rezervoar za hidravlično olje na nakladalcu ULT 200. Pri varenju je prišlo do vnetljivih par oz. do izbruha plamena. Ponesrečeni je utrpel opeklina po obrazu.

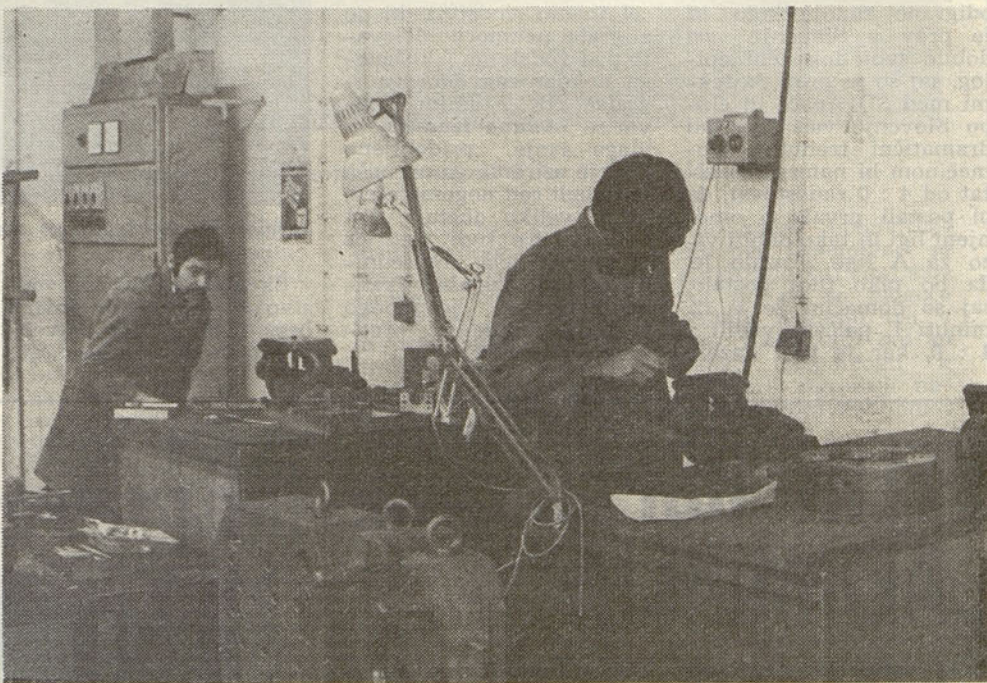
TOZD KONTROLA KVALITETE

1. Hilda Rojs mat. št. 2504 iz TOZD kontrola kvalitete-

te, se je poškodovala 10. maja. Ponesrečenka je redno opravljala svoje delo v prostorih laboratorija. Med hojo se ji je spotaknilo in je padla, pri čemer si je poškodovala gleženj na desni nogi.

2. Lilijana Hojnik mat. št. 3456, iz TOZD kontrola kvalitete, se je poškodovala 11. maja. Ponesrečenka je določevala SO₃ v kurilnem olju. Pri snemanju kvarčne cevi si je opekla dva prsta na levi roki.

F. H.

Iz livarne v Trbovljah

DISCIPLINSKI UKREPI

17. Štern Stanko, mat. št. 2909, roj. 9. 8. 1930, stan. Lešje št. 33, p. Majšperk, poročen in oče 5 otrok, v starosti od 9 do 23 let, opravlja dela oz. naloge varilec v strojnem vzdrževanju je kriv, ker je dne 9. 8. 1978 zaradi vinjenosti v delavnici padel s klopi in se poškodoval, medtem, ko so bili ostali na zboru delavcev, s tem je na podlagi 11. člena, točka 19 (prihod na delo v vinjenem stanju, jemanje alkohola med delom ali vinjenost med delom ali prinašanje alkoholnih pijač v delovno organizacijo) v zvezi s členom 6, točka 8 (obveznost delavca v združenem delu je, da prihaja na delo trezen, da ne prinaša v podjetje alkoholnih pijač ter da jih ne pije med delovnim časom) samoupravnega sporazuma o odgovornosti in obveznosti delavcev v TOZD Vzdrževanje hujše kršil delovno obveznost ter mu komisija na podlagi že cit. samoupravnega sporazuma čl. 9 tč. 2 izreče ukrep — javni opomin.

18. Mlakar Martin, mat. št. 4144, na delovnih nalogah nakladanje in razkladanje materiala v TOZD Promet je kriv, ker je dne 15. 5. 1978, 18. 5. 1978, 19. 5. 1978, 20. 5. 1978, 21. 5. 1978, 22. 5. 1978, 23. 5. 1978 neopravičeno izostal z dela, s tem je hujše kršil delovno razmerje po točki 24 (neopravičen izo-

stanek z dela več kot tri dni zaporedoma ali pretrgan neopravičen izostanek z dela več kot pet dni v enem koledarskem letu) 11. člena samoupravnega sporazuma o odgovornosti in obveznosti delavcev v TOZD Promet ter se mu po določi drugega odstavka 13. člena že navedenega samoupravnega sporazuma izreče ukrep — prenehanje lastnosti delavca v združenem delu TOZD Promet — pogojno na dobo enega leta.

19. Černejšek Maks, mat. št. 4545, roj. 6. 10. 1950, stan. Pečke št. 39, pošta Makole, zaposlen v TOZD Predelava aluminija, opravlja dela oz. naloge pečarja, izrek mu še ni bil izrečen, je kriv, ker je dne 9. 8. 1978 neopravičeno odklonil delo in predčasno zapustil delovno mesto ter s tem lažje kršil delovno obveznost po tč. 3 (neopravičeno zapuščenje delovnega mesta brez dovoljenja nadrejenega, ki se ne ponavlja) 10. člena v zvezi s členom 6, točka 5 (obveznost delavca v združenem delu je, da ne zapušča delovnega mesta med delovnim časom brez potrebe in brez dovoljenja svojega nadrejenega in tč. 15 (neutemeljena zavrnitev opravljanja dela ali delovne naloge, ki jo odredijo pristojni organi ali delavci, ki imajo poslovodna, vodstvena ali vodilna pooblastila v TOZD

— DSSS ali TGA) 11. člena, v zvezi s členom 6, točka 2 (obveznost delavca v združenem delu je, da vestno izpolnjuje naloge na delovnem mestu) samoupravnega sporazuma o odgovornosti in obveznosti delavcev v TOZD Predelava aluminija in mu komisija na podlagi že omenjenega samoupravnega sporazuma čl. 9 tč. 2 izreče ukrep — javni opomin.

20. Fras Stefan, mat. št. 1266, roj. 23. 12. 1926, stan. Grajenščak št. 80, p. Ptuj, poročen in oče 2 otrok v starosti od 21 do 25 let, opravlja dela oz. naloge livarja v TOZD Predelava aluminija, ukrep mu je že bil izrečen, je kriv, ker je dne: 21. 7. 1978 neopravičeno izostal z dela, 4. 8. 1978 opravljal dela oz. naloge v vinjenem stanju in spal v delovnem času, 5. 9. 1978 neopravičeno izostal z dela oz. ni prišel na delo, 6. 9. 1978 neopravičeno izostal z dela oz. ni prišel na delo, 19. 9. 1978 neopravičeno izostal z dela oz. ni prišel na delo, 20. 9. 1978 neopravičeno izostal z dela oz. ni prišel na delo, ter s tem na podlagi 11. člena, točka 24 (neopravičen pretrgan izostanek z dela več kot 5 dni v enem koledarskem letu), v zvezi s členom 6, točka 4 (ob-

veznost delavca v združenem delu je, da prihaja na delo ter odhaja z dela ob določenem času) samoupravnega sporazuma hujše kršil delovno obveznost v TOZD Predelavi aluminija ter se mu po določi drugega odstavka 13. člena že navedenega samoupravnega sporazuma izreče ukrep — prenehanje lastnosti delavca v združenem delu TOZD Predelava aluminija — pogojno na dobo dveh mesecev.

21. Zavec Franc, mat. št. 1575, roj. 13. 1. 1933, poročen in oče treh otrok v starosti od 11 do 15 let, stanujoč Bukovci 177, p. Markovci, zaposlen v TOZD Proizvodnja aluminija, opravlja dela oz. naloge predelavca elektrolizerja, ukrep mu je že bil izrečen, vendar izbrisan, je kriv, ker je dne 20. in 21. 5. 1978 ravnal v nasprotju s tehnološkimi navodili za prebijanje in posluževanje elektrolitskih peči oz. spal pri elektrolitski peči št. 211, ker 22. 5. 1978 ni opravljal del oz. nalog in je zapustil delovno mesto in verjetno odšel domov, ter s tem hujše kršil delovno obveznost na podlagi tč. 1 (nevestno, nepravočasno in nemarno izpolnjevanje delovnih in drugih obveznosti) in tč. 15 (neutemeljena zavrnitev opravljanja dela ali delovne naloge, ki jo odredijo pristojni organi ali delavci, ki imajo poslo-

vodna, vodstvena ali vodilna pooblastila v TOZD — DSS ali TGA) 11. člena, v zvezi s členom 6 tč. 2 (obveznost delavca v združenem delu je, da vestno izpolnjuje naloge na delovnem mestu) samoupravnega sporazuma o odgovornosti in obveznosti delavcev v TOZD Proizvodnja aluminija in mu komisija na podlagi že cit. samoupravnega sporazuma čl. 9 tč. 3 izreče ukrep — začasna razporeditev delavca k delom in nalogam št. 211-11-04 posluževanje el. celice za dobo enega leta.

1. Gojkovič Dušan, mat. št. 4184, zaposlen v TOZD Predelavi aluminija je kriv, ker je dne 31. 5. 1978 izostal z dela, 19. 6. 1978 brez vednosti in dovoljenja predpostavljenega delavca zapustil delovno mesto in odšel k tovarniški ograji po vino, 4. 8. 1978 prišel na delo v vinjenem stanju, okrog 23.30 ure pa je zapustil delo in odšel domov, 14. 8. 1978 zapustil delovno mesto okrog 24. ure in verjetno odšel domov, komisija mu je izrekla ukrep — začasna razporeditev na drugo delovno mesto št. 311 11 - 06 pomožna dela pri vli-vanju aluminija za dobo dveh mesecev.

Za tajništvo disciplinske komisije
Š. A.

Raznoterosti velike Zveze sovjetskih social. republik

● Potovanje po petih republikah Sovjetske zveze — Srednja Azija in Kavkaz, dvoje različnih svetov — v tem potpisu ni ničesar izmišljenega in le malo je odvzetega od dejanskih doživetij

RAZNOTEROSTI VELIKE ZVEZE SOVJETSKIH SOCIALISTIČNIH REPUBLIK

Zapustili smo Leninove gore in brali po Moskvi ogromne parole iz betona, kartona, pločevine: »Slava delu.« »Slava velikemu sovjetskemu narodu ...« Ozirali smo se za spomeniki slavnim literatom. Pozornost nam je zbudil Tolstojev lik. Malo pred tem, ko sem se jaz mudil v Moskvi, je bil v Zagrebu simpozij o pomenu tega velikega svetovnega pisatelja na literarno ustvarjanje pri slovanskih narodih. Lani je praznovalo sovjetsko ljudstvo in vsiljubitelj lepe, tekoče pisane besede, 150-letnico rojstva Leva Nikolajeviča Tolstojca. Luč sveta je ugledal 1828. leta v Jasni poljani v nekdanji tulski guberniji. Le kdo ne pozna njegovih »Vojne in miru« in »Ane Karenine«?

Leninovi oboležij je v Moskvi obilo. Marksov pomnik smo videli le eden — z novejšo letnico. Moskvske milijonske množice vedno nekam bežijo. Med urejenim ljudstvom, mi je dvakrat zbudil pozornost težki invalid brez obeh nog. Ob manjšem parku blizu hotela Leningrad, je sedel na kvadratni deski. To naj bi bil voziček na štirih malih kolesih, čisto ob tleh. »Bil je to nekoč korenjak«, sem pomislil, ko sem gledal njegov trup in močne dolge roke, s pomočjo katerih se je pomikal po razmočenem pločniku.

MONUMENTALNA SLIKA BORODINSKE BITKE

Osemnajstega oktobra leta 1962 ob proslavah 150-letnice domovinske vojne iz leta 1812 v Moskvi, so na prospektu Kutuzova odprli muzej — panoramo »Borodinska bitka«. Poslopje muzeja so zgradili posebej za edinstveno delo ruske umetnosti — panoramo »Borodinska bitka«. To je delo znanega umetnika Franca Aleksejeviča Ruboja, ki je nastalo v letih 1911 do 1912 v monumentalni velikosti 115 x 15 metrov. Na površini 1725 kvadratnih metrov platna, ki je postavljeno v krogu, zavzema 825 kvadratnih metrov pisano nebo, na ostalem delu pa je več kot tri tisoč likov.

Pred zanimivo zgradbo okrogle oblike, je bila

množica turistov. V poslopje so nas spustili točno ob uri, ki je bila določena za našo skupino. V spodnjih prostorih smo si ogledali umetniška dela, ki spominjajo na omenjeno bitko, zgoraj pa nas je prevzela ogromna panorama bitke. Imel sem občutek, kot da sem sredi tega strašnega dogajanja ...

O bordinski bitki zgodovina med drugim piše:

»Najstrašnejša od vseh mojih bitk, je bila bitka pred Moskvo. Francozi so se v njej pokazali sposobne za zmago, Rusi pa, da doživijo poraz ...« je govoril Napoleon.

To je bila bitka pri vasi Borodino, 124 kilometrov pred Moskvo. Francoska vojska je imela v četah in v zaledju več kot 700 tisoč mož, rusko mejo pa jih je med operacijo prestopilo 611 tisoč, od tega pa je bilo samo 300 tisoč vojakov — Francozov, Nizozemcev, Nemcev, Belgijcev in Italijanov ... Velika armada je prispela do Nemeni dokaj utrujena. Do Smolenska je izgubila iz bojnih vrst že 150 tisoč ljudi, čeprav na tej poti ni bilo večjih spopadov.

Prebivalci so se pred osvajalci poskrili v gozdove, še prej pa požgali hiše in posevke. Ruska vojska se je umikala. Poveljniku prve armade so očitali, da je kriv tako obsežnega zapuščanja zemlje, zato je car Aleksander po mnogih obtožbah, ki so prispale v Petrograd, za glavnega poveljnika vse ruskih operativnih armad imenoval generala Kutuzova.

Kutuzov je 29. avgusta 1812 v Gžatsku prevzel dolžnosti Barklajja in nadaljeval umik. Zaradi nezadovoljstva javnosti, se je nazadnje zaustavil pri Borodinu, kamor so ruske enote prispale 3. septembra. Njegova vojska je zavzela položaj na desnem bregu reke Kaloče in med tem ko so se ruske enote uspešno upirale Napoleonovi predhodnici, je Kutuzov na Kaloči organiziral obrambo in postavil utrdbe.

Levo krilo, ki je bilo sicer najpomembnejše, je bilo zaradi pomanjkanja inženirskih naprav in materiala, najslabše utrjeno. Na tem položaju je Napoleon 5. septembra s 30 tisoč pešci, 10 tisoč konjeniki in 180 topovi premagal močan odpor Rusov, ki jih je bilo veliko manj: 8 tisoč pešcev, 4 tisoč konjenikov in 36 topov. Naslednji dan se je pripravil za odločilno bitko.

»Šah je postavljen, jutri se bo začela igra«, je de-

jal zvečer, ko je že drugi skrbno pregledal svoje bojne vrste.

Za bližajočo se bitko je Kutuzov zavzel obrambni položaj s 117 tisoč ljudmi. Od tega je bilo 7 tisoč kozakov s 640 topovi. Na drugi strani je bilo 133 tisoč Francozov in 587 topov.

neh so zagrmeli topovi, vnel se je srdit boj.

Armado Kutuzova so vodili Barklaj, Bagration, Dohturov, Uvarov, Rajevski ... Napoleonovo pa Davout, Murat, Ney, Poniatowski ... Streljanje je trajalo ure in ure prekinitve, položaj in razmerje

doseže zmago Napoleon, je vedel, da bi to bila zadnja možnost, ni pa bil prepričan, ali bo spopad pri Borodinu končal z zmago. Tudi Kutuzov se je bal, da naslednjega dne ne bo mogel uspešno nadaljevati boja, zato se je odločil za umik proti Moskvi.

Tako je bitka pri Borodinu, ki sta jo oba nasprotnika razglasila za svojo zmago, ostala taktično nerešena. V njej je padlo ali bilo ranjenih 50 tisoč Francozov, med njimi 47 generalov in 44 tisoč Rusov, od tega 23 generalov. To je bila ena najbolj krvavih bitk 19. stoletja.

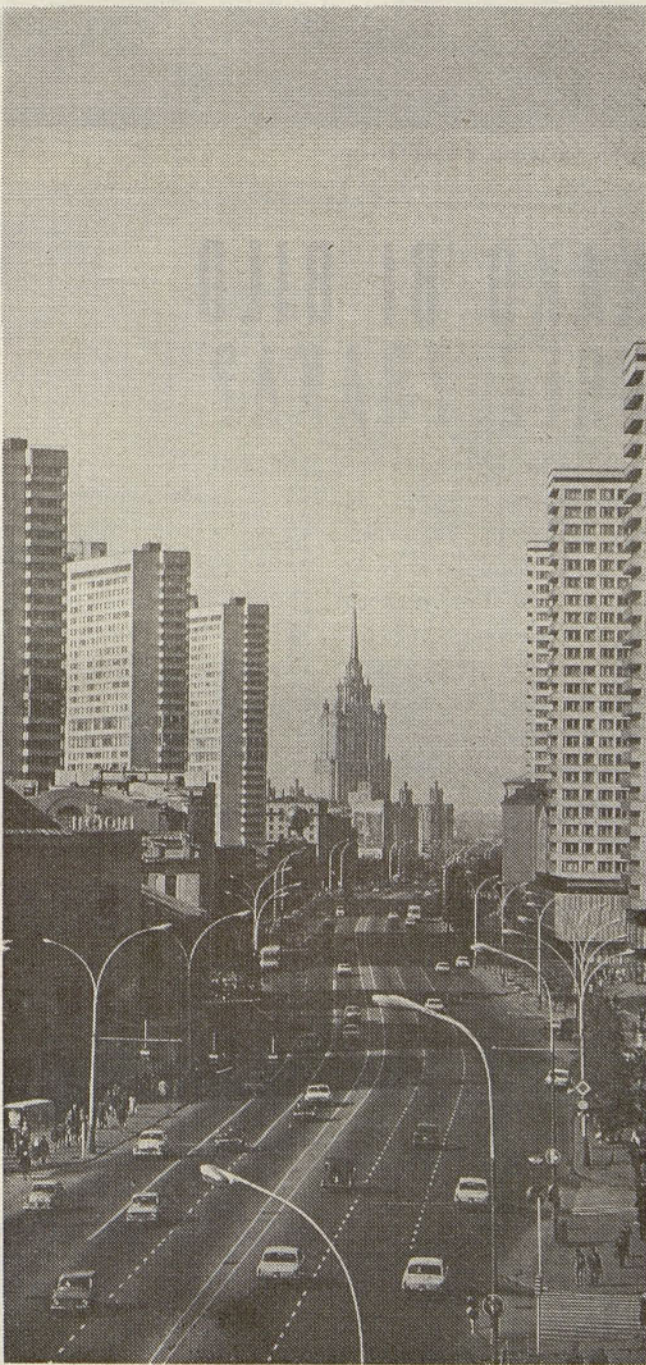
Sedem dni po Borodinu so Francozi vkorakali v zapuščeno Moskvo, vendar se Rusija s padcem Moskve ni čutila poražena. Požar, ki je v šestih dneh pogoltnil tri četrtine tega starega mesta, je v vojski in ljudstvu okreplil želje po boju do končne zmage.

Pravijo, da si je Moskva upravičeno pridobila ime »mesto usode«. Prinesla je konec Napoleonu in Hitlerju. Žal pa je tako izginilo v plamenih nešteto dragocenih kulturnih spomenikov. Ruski fojstri arhitekture so bili pravi virtuozni v gradnji z lesom in vse to je bilo uničeno v požaru leta 1812 — ob Napoleonovem napadu na Moskvo.

Pred mogočno sliko umetnika Ruboja je v širini trinajstih metrov, med prostoroma za gledalce in platnom, maketa, ki je zlita s prizoriščem na sliki. Postavljena so cela pogorišča, deli žitnih polj, vozovi zariti v blato ...

V borodinski bitki je sodeloval na ruski strani tudi neki Črnogorec. Bil je višji oficir. V muzeju je razstavljen njegov oljni portret. Črnogorci iz naše skupine so bili nanj izredno ponosni. Eden se kar ni mogel umakniti izpred slike. Gledal jo je kot relikvijo. Podobno je bilo pred tem z njim v Leninovem mavzoleju. Na njegovem suknjiču je bilo iz ure v uro več značk z Leninovim likom, pod pazduho pa je nosil plošče z Leninovimi govori, knjige in brošure. Povsem se je zaprl vase in podoba je bila, da je bolan. Toda ni bilo tako. Vse kar je videl, ga je izredno prevzele in pričel se je vesti kot fanatičen vernik.

(Dalje prihodnjik)

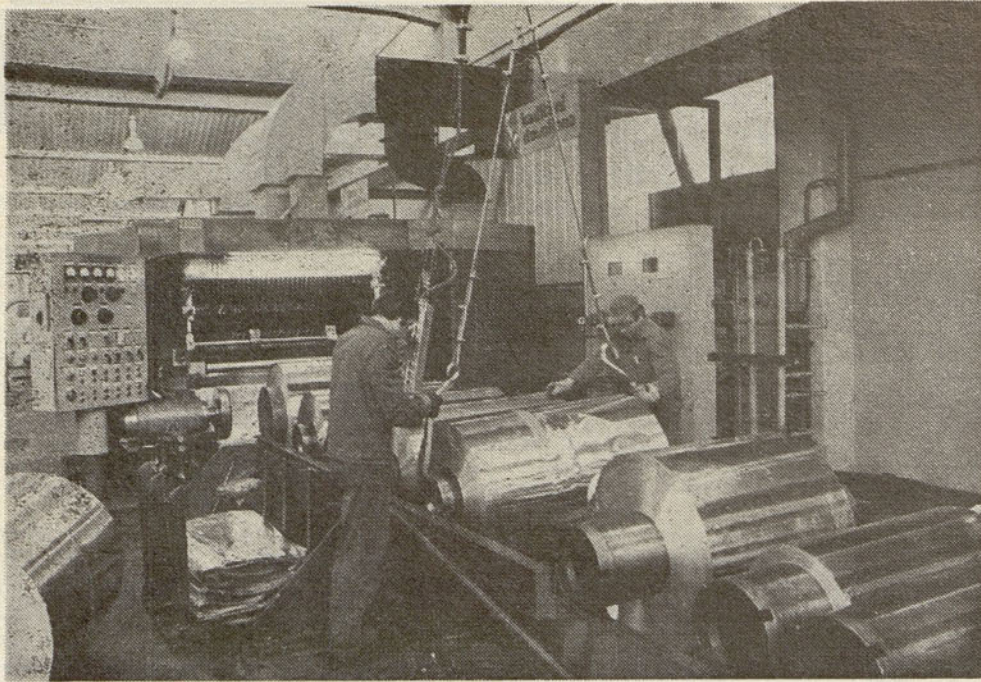

Prospekt Kalinin v Moskvi

Po mračni in vlažni noči so ob svitu 7. septembra vzdolž obeh bojnih črt zagoreli ognji. Ob štirih je Napoleon, ki ga je kot vedno mučila nespečnost, stopil iz svojega šotora. Njegove čete so se že pripravljale, da bodo zavzele položaje. Uro in pol kasneje se je začel napad na Borodino in Semjonovske fleše. Na obeh stra-

sil, sta se menjavala, utrdbe so večkrat prehajale iz rok v roke. Napad je bil silovit, obramba pa še močnejša.

Okoli šestih zvečer je Napoleon, ki je bil preseenečen nad vzdržljivostjo Rusov, ukazal, naj napad ustavi. Ni upošteval nasvetov maršala, naj v boj vključi tudi gardo in tako

Folijska valjarna v IMPOL-u

ZAHVALA

Podpisani Jože SAGADIN iz DS SS se tem potom preko našega tovarniškega glasila najprisrčneje zahvalim vsem mojim sodelavcem za izredno pozornost do mene ob mojem odhodu v pokoj.

Težko je najti besede ob takem slovesu, ko odhajaš iz sredine svojih najožjih prijateljev in znancev s katerimi prebiješ toliko časa delovni organizaciji in skupni sredini.

Prisrčna hvala za darilo, ki ste mi ga izročili, saj me bo vedno spominjalo na dneve našega skupnega dela. To mi je tudi dokaz, da je naše tovarništvo bilo zares pristno in resnično. Prav tako se zahvaljujem tudi sindikalni organizaciji, ki me je ob odhodu prav tako obdarila. Darili bosta trajni spomin na skupno preživete dni v delovni organizaciji TGA.

Ostane mi le želja, da dosegate uspehe pri vašem vsakdanjem napornem delu, da bi bilo isto kronano z uspehi in, da bi naše srečanje ob raznih priložnostih bilo spet tako prisrčno, kot je bilo ob našem slovesu. Vsem skupaj srčna hvala — vedno se vas bom spominjal!

Jože Sagadin

KAKO BI BILO BREZ ZRAKA?

Če ne bi imela naša zemlja zračnega ovoja, bi bila gluh svet. Vsi zvoki, ki jih slišimo, izvirajo iz zraka, kajti ta prenaša zvočne tresljaje. Dve telesu bi lahko trčili z največjo močjo vendar ne bi ničesar slišali. Tudi če bi lahko živeli brez zraka, ne bi slišali vetra, grmenja, šuštenja listja, ptičjega petja. Do naših ušes pa ne bi dospeli niti človeški glasovi, niti zvoki glasbe, niti na stotine drugih zvoikov.

Svet brez zraka ne bi bil v temi vendar bi bila svetloba popolnoma drugačna. Nebo bi bilo črno,

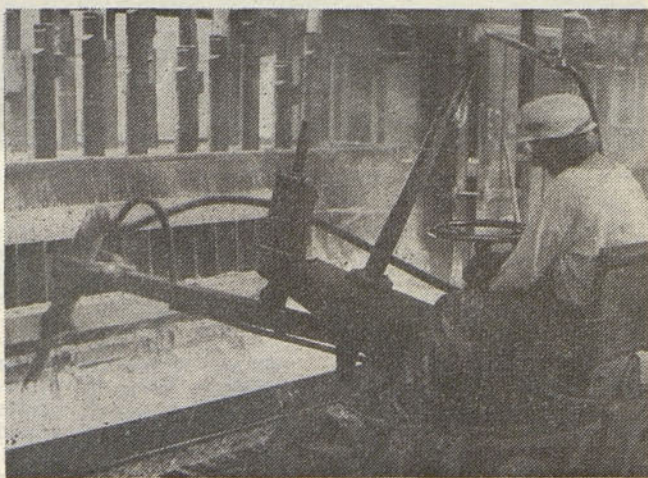
podnevi bi ob vročem soncu sijale zvezde, črne sence bi se menjavale z najbolj slepečo svetlobo. Izginila bi lepota, ki nam jo pričarata sončni vzhod in zahod.

Ne bi bilo raznovrstnega prelijanja barv niti pozlačenih oblakov. Zrak lo-mi sončne žarke, odklanja jih od njihove smeri in razpršuje na vse strani.

Tako nas od vsepovsod obsipa z nežno mrežo prijetne svetlobe in blaži vroči sij sončnih žarkov.

Po »Ruškem delavcu«

Pripravil — oce.

Posluževanje peči

HUMOR

MALO ZA ŠALO, MALO ZARES

»Kaj si tako zamišljen Polde?«

»Kako ne bi bil, ko se spominjam tistih lepih starih časov, ko smo vsi zaposleni morali delati. Danes pa delaš le, če hočeš.«

O — O — O

»Ali si res glasoval proti samoprispevku za hitrejšo reševanje stanovanjskih problemov?«

»Imam svojo stanovanjsko hišo, v kateri je dovolj prostora še za otroke mojih otrok. Res je, da sem hišo zgradil s krediti, vendar pa jih redno odplačujem z najemnino, ki jo dobivam za najemnino stanovanj, ki jih oddajam. Vidiš, da tako tudi sam pomagam reševati drugim pomanjkanje stanovanj.«

O — O — O

»Rezervirali smo vam sobo s tušem.«

»Ni bilo potrebno, jaz vedno pišem kar s kulijem.«

O — O — O

Janezek je razbil šipo na sosedovem oknu. Sosed ves besen priteče ven in vpije:

»Ali veš, kaj si zato zaslužiš?«

»Ah, — reče malomarno Janezek, »Tako malenkost lahko naredim zastonj.«

O — O — O

Učiteljica: »Kdo mi ve povedati razliko med teorijo in prakso?«

Janezek: »Teorija je mamina pripoved, da otroke prinesejo štoklje, praksa pa je, ko gre fant k dekletu in spočne otroka...«

O — O — O

»Pravite, da turisti tukaj večkrat padejo v prepad?«

»Ne, večina pade samo enkrat.«

O — O — O

»Ta šola je sama sleparija!«

»Ja, kaj pa je bilo narobe, mali?«

»Ja, na vratih piše z velikimi črkami 1. A razred, pa so klopi kljub temu vse lesene.«

O — O — O

»Kaj misliš Ivo, kako bi prišel do večjega OD?«

»No, ko bo objava prostih delovnih mest, bomo namesto delovodje, napisali glavni delovodja, pa bo kar za nekaj tisočakov več.«

O — O — O

»Veš Polde, tale naš Peter je pa res priden in vesten delavec. Predlagal bom, da bi napredoval vsaj za kakšno točko!«

»Daj no, ne bodi neumen; mlad je, kar naj še počaka. Če bo dobil on, boš pa ostal ti na cedilu.«

O — O — O

»Dobro,« reče šef svoji tajnici, »Vi ste sprejeti!« Po tem gre okoli pisalne mize proti njej, jo prime za zadnjo plat ter reče:

»Če si zaslužite tudi povišanje plače, pa bova takoj ugotovila.«

O — O — O

»Zadnjič si se zelo razburil nad neznanjem svojega vodje, češ, da je krivičen do tebe. Ali si to povedal na sestanku?«

»Sedaj nimam namena. Prihodnji teden bom potreboval dopust za ureditev svojih zadev. Ob obilici dela, ki ga imamo, dopust zavisí le od dobre volje vodje!«

O — O — O

Povzeto iz glasil DO iz SRS.

Pripravil: oce.—

»ALUMINIJ« izdaja delavski svet Tovarne glinice in aluminija »Boris Kidrič« Kidričevo — Uredniški odbor sestavljajo: Viktor Markovič — predsednik, Franc Meško — odgovorni urednik, Srdan Mohorič, Djordje Panzalović, Viktorija Petauer, Stane Medik — Fotografije: Stojan Kerbler, dipl. ing. Tehnični urednik Franček Štefanec — Tisk: ZGEP »Pomurski tisk«, TOZD tiskarna, Murska Sobota — Člani kolektiva in upokojeanci dobivajo list brezplačno — Rokopisov in slik ne vračamo.

Oproščeno temeljnega prometnega davka po mnenju Sekretariata za informacije pri IS Slovenije št. 421-1/72 z dne 24. oktobra 1975. Naklada 2700 izvodov.